

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
1-basáboz peit sor egyzer 20 fl.
minden következőnél 16 fillér.
Nyititör peit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, november 18.

Mai számunk főbb közleményei:

Utolsó tárgyalások.
Kutassy repülőgépe felrobbant.
Fekete himlő Budapesten.
Az izgató cigányzene.
Egy aradi urinő sikere a budapesti Opera zsü-
rije előtt.
Irodalmi morzsák.
A románság — és a király vétője.
Különös menyasszony.
Veszélyes-e a léghajózás.
Vérengző tüztűziszt.
Egy osztrák főherceg sajtópöre.
Három hónap — egy versért.
Tarkaságok.

Damjanichné.

Arad, november 17.

Családi körben, távol a nyilvános ünneplés zajától, áldozati tüzet gyújtottak egy nagy magyar asszony tiszteletére. Damjanich János özvegye tegnap kilencvenedik születése napja évfordulóját a tűzhely mellett és a templomban ünnepelte meg. A fölforgatott politikai viszonyok, a hétköznapok egymást fölfaló szenzációi között is meg kell állanunk egy pillanatra e mellett a dátum mellett, hogy szívünk szerint áhitatos tisztelettel forduljunk a magyar nők élő példaképe, egy nagyszerű történelmi örökség hagyományosa és minden kiváló asszonyi erény megismerésére. Egy megpróbáltatásokban és tanulságokban annyira gazdag élet, a matróna kort is tetőzve túlhaladó idő

szinte a történelem fényével övezi körül a vértanu tábornok özvegyét, aki itt jár az emberek között ma is a legelső sorban, mindenütt, ahol a munkának, kötelességteljesítésnek, a haza- és emberszeretetnek példáit kell gyakorolni.

A történelem fényét említettük, mert Damjanichnéról szólva, önkénytelenül is a magyar történet könyvének asszonyalakjai lépnek elének, a Lorántffy Zsuzsannák és Zrínyi Ilonák képei, akik, a vér és vas századaiban a maguk korának Damjanichnéi voltak. Az a történelmi szerep, mely a magyar nőnek férje oldalán oly sokszor osztályrészéül jutott, a Damjanichné alakjában és életében szemünk előtt ismétlődik meg a maga egész fölemelő nagyságában és tisztaságában. De az ő sorsa még ezenfelül is szinte kivételes.

Viruló fiatalságában vesztette el azt, akihez a hitvesi szerelem odaadása fűzte, s aki diadalmas pályafutása után, mint egy nagyszerű küzdelem vértanu hőse a legszörnyűségesebb tragédia áldozata lett. Damjanichné méltó tudott lenni ehhez a tragédiához egy hosszú életen keresztül. Azt az özvegyi fátyolt, melyet az aradi Golgotán rettenetes kezek szőttek számára, soha többé nem vetette le s úgy viselte, hogy új fényvel tudta elárasztani azt a nevet is, mely a magyar történet legfényesebb nevei közt ragyog. Ez a nagy asszony bor-

zasztó gyászában nem roskadt össze, fájdalmának és emlékeinek kultuszát egybe tudta kapcsolni a legönzettebb és fáradhatatlanabb kötelességteljesítéssel, a hazafias, társadalmi és emberbaráti munkásság kultuszával s férje dicsősége mellett így emelte föl magát nagyszerű özvegyiségében.

Damjanichné egyéniségében a magyar női hagyományok elevenedtek meg gyönyörű harmóniában. A magyar anyának, a hitvestárnak, az özvegynek, a közért lelkesedő nagyaszonynak vonzó és nemesi tulajdonságai élnek és halnak benne és körülötte fenséges öregségében is. A magyar nőnevelés ügye többet köszönhet neki, mint az egész törvényhozásnak. A gazdasszonyi erények ápolásában és intézményes főtartásában, a szegények és árvák társadalmi istápolásában évtizedek óta lelke minden mozgalomnak, s ott van ezenfelül minden hazafias törekvés élén, vagy legalább elsői között s hevületet és lelket ad minden jóra való kezdeményezésnek.

Kilencvenedik születése napja alkalmából tisztelettel köszöntjük a magyarok élő nagyaszonnyát. Az ő példáját és alakját olvasókönyvekbe kellene méltó módon megrajzolni, hogy az iskolákban tanítsák követésére az újabb és újabb nemzedékeket s ércnél maradandóbb emléke éljen a nemzeti társadalom szívében és kegyeletes szeretetében.

Oh, azok a nagyságák!

— Monolog. —

Írta: Gottler Lajos.

Zsuzsi szakácsné (kosárral a karján, a konyhában a tűzkőr előtt igazgatja a fejkötőjét): Igy ni! Most már rendben volnék. Mehetek a piacra. Hiszen tulajdonképpen nem is utolsó dolog szakácsnének lenni, csak nagyságák ne volnának a világon! Mert a nagyságák csak azért egzisztálnak, hogy a szegény szakácsnékat kunéozzák.

Ju! És még hozzá ez az enyém milyen smucig! Ma is husz koronát ad nekem, hogy ebből vásároljak ebédre! Hát kérem, mondják meg, hogy mit lehet husz koronából összevenni, amikor minden olyan méregdrága, mint a patikában?

Na!... És még hozzá ebédre négy tál ételt akarnak! Mintha kevesebb nem is laknának jól! Husz korona! Ebből vásároljak! Lássuk csak, hogy jövök ki belőle? (Leül).

Lesz savanyu bableves. Egy kiló bab egy korona. Hus velős keneval, krumpligarnirung, tormaszósz. Ez négy korona. Egy meg négy, összesen 7 korona. Töltött csirke, saláta, szódavíz, kenyér a péktől, az lesz hat korona. Hat meg hét, összesen husz korona. Az igaz! a salátára még ecet is kell. Azt pótolhatom a magam zsebéből. Ilyen becsületes szakácsné vagyok én.

Hej! hej! (Sóhaj.) Hiszen, ha a tűzoltóm nem volna, már régen elemésztettem vón' magamat! De hát az én Jóska, az megédesíti az én keserves cselédkenyeremet. Ha látnák, kérem! Talán ismerik is? Nem? ... Olyan nyalka fekete bajusza van és olyan kacagós, fekete szeme, mint a ... mint az ... üstökös csillag! Nem ismerik? Ott sétál minden vasárnap délután a Rákóczi-úton.

Es milyen finom bolkokat tud mondani! A multkor, kérem, egy fehér selyembluz volt rajtam. A nagyságától kaptam, egy kicsit már sötétfehér volt a sok viseléstől, hát nekem adta. Hát amikor meglátja a Jóska rajtam a bluzt, aszongya, hogy:

— Aunye, Zsuzsi, de cifra katufrékod van!

— Nem katufrék ez, mondok én, hanem bluz.

— Buluz! mongya ü. No hát, ha ennek a buluznak kicsinye lesz, adj nekem egyet belőle, rózsám.

— Csakhogy ennek nem lesz ám kicsinye, mondok én, mert ez páratlan.

Lefőztem a tűzoltót. Pedig ez ritkaság. Mert a tűzoltó inkább megégni szokott.

De már megyek, mert még elkésem. Persze, én lófolhatok, míg a nagysága kényelmesen ül a karosszékekben. Most fészeli a frizérné, oszt hordja neki a sok városi pletykát. Mintha hallanám, hogy sinfolik a szegény cselédek.

No! ami azt illeti, az csak kölcsönbe megy. Mi sem maradunk adósok, mert ha ősz-

szejövünk a vásárcsarnokban, nincs az a nagysága az egész konfidensen, — vagy hogy monják az urak — akiről le ne szednék a keresztvizet. Meg is érdemi valamennyi. Tesék elképzelni! Az én nagyságom még azt mondta nekem tegnap este, hogy a pecsenye odaégett. Hát tessék elképzelni ilyen imperinenciát! Hogy éghetett volna oda az a pecsenye, mikor a tűzoltó ott volt a konyhában? Ilyen anakronizmus csak egy nagyságtól telik!

A Juci meg — aki a tanácsoséknál szolgál — azt mondja, hogy őtet a nagysága mindig azért szidja, mert rendetlen. Hát kérem, hogy lehessen egy olyan szakácsné rendetlen, akinek fővárosi államrendőr szeret ... akarom mondani unokatestvére van?

A Mimosát meg azért vexálja az asszonya, hogy nem hűséges. Hát hogy az ördögbe ne volna hűséges, amikor hat év óta ugyanegy bakakáplárja van!

Ilyet elképzelni!

Oh! azok a nagyságák! De nem is sokáig maradok én ennél a háznál. Nem tudnának kérem valami jobb helyet nekem? Például valami becsületes, magányos öreg urnál, akinek a régebbi cselédeitől jó bizonyítványai vannak?

Mert ebből a mostani fizetésemből alig rakhatok valamit félre a spórkasszába. Hej! hiszen ha már összespórolhattam volna annyit, hogy megesküdhetnék a Jóskaival! Mert, tetszik tudni, ez a világ olyan rossz, hogy

Utolsó tárgyalások.

A több napos koronatanács előtt.

Távirati tudósítás.

Arad, november 17.

A hónapok óta húzódó politikai válság, úgy látszik, most már gyors tempóban közeledik a megoldás felé. A legközelebbi napokban, — valószínűleg már a jövő hét elején — a döntés okvetlenül bekövetkezik. *Wekerle* holnap reggel Bécsbe utazik és valószínűleg már holnap kihallgatáson jelenik meg a felség előtt. A miniszterelnök a Budapesten legutóbb megtartott minisztertanács eredményéről tesz jelentést a királynak.

Ezenkívül előkészületeket tesz *Wekerle* a hétfőn megtartandó koronatanácsra nézve, amely valószínűleg több napig is el fog tartani. Ezen a koronatanácsra az előjelekből ítélve végleges megállapodások történnek. A király valószínűleg közölni fogja a miniszterekkel azt a határt, amelyen túl menni már nem hajlandó. Ha a magyar kormány tagjai ezzel megelégednek, akkor a válság felülről el volna intézve. Hátramarad azonban mindenesetre az a nehézség, amelyet a kormánynak az ellenzék támaszt.

A pártkörök ma elég csendesek voltak. A Kossuth-párt intéző bizottságának ülésén történtek ma érdekes mozzanatok, amennyiben Kossuth körvonalazta a maga álláspontját, kijelentvén, hogy a párt programjához és elveihez Bécsben ragaszkodni fog.

Mai tudósításunk itt következik:

A legközelebbi program.

— Koronatanács Bécsben. —

A kormány tagjai ma nem tartottak hivatalos tanácskozást, hanem bizalmas tárgyalásokat folytattak a további teendőket illetőleg. *Wekerle* Sándor miniszterelnök holnap Bécsbe fog utazni és megkezdí a tárgyalásokat az osztrák kormány tagjaival. Ennek befejeztével az összes miniszterek a jövő hét folyamán —

megszólja a szegény szakácsnét, akinek tűzoltója van.

Mintha bizony a nagyságák jobbak volnának, mint mi!

Teszem föl az enyém.

De hát, ne szólj szám, nem fáj fejem.

Azt kell látni, hogyan beszél az urával és hogyan beszél azzal a nagybajuszu kapitány urral.

Amikor a nagyságos ur fáradtan jön haza a hivatalból, ami nagyságának olyan ártatlan, mint a kezes bárány. Mintha őtig se tudna olvasni a szentem.

— Jaj, édes lelkem-uram! csak hogy itthon vagy. Olyan unalmas és olyan hosszú volt a nap nélküled! Jujj! Jujj! Ül le drágám. Mit ennél? Mit innál? Ne tömjem meg a pipádat? Zsuzsi! Zsuzsi! hol csatangolsz megint? Add ide a nagyságos urnak a schlafrokját!

Bezzeg! akkor nem hi be a nagysága, mikor a kapitány ur van nála vizitában! Jól láttam a mulkor is, véletlenségből éppen a kuleslyukon volt a szemem, pedig isten bizony nem szoktam hallgatózni, hát láttam, hogy szorongatták egymás kezét.

— Isten hozta! Olyan nehezen vártam. Hej! Keserves is egy ilyen elhanyagolt aszszonynak a sorsa. Osztan olyankor úgy forog a nagyságának a szeme, mint a biciklikerek.

A nagybajuszu kapitány pedig akkorát cuppantott a kezére, mint egy eselédkenyér.

A többit oszi! nem láttam, mert az a nyo-

mint ma már megirtuk — koronatanácsra Bécsbe fognak utazni. Ezen a koronatanácsra a felség valószínűleg véglegesen dönteni fog a válság ügyében.

Apponyi Albert gróf ma délután 1 órakor meglátogatta Kossuth Ferencet a kereskedelmi minisztériumban, ahol a két miniszter másfél órán át tanácskozott.

Az alkotmánypárti *M. H.* ma megcáfolja azt a hirt, mintha a miniszterelnök *Lukácsi* László és *Sipuló* Ferenc orsz. képviselőkkel taktikai engedmények tekintetében tárgyal volna.

Személyi kombinációk.

A Nap írja: A *Wekerle* kormány újabb kinevezése befejezett dolog. *Wekerle* holnap Bécsbe utazik és november 22 én megszületik az *Andrássy*—*Wekerle* kabinet, amely 25-én fog a Házban bemutatkozni. Az új kormánynak *Andrássy* Gyula gróf lesz az elnöke, *Wekerle* pedig pénzügyminisztere. Az igazságügyminiszteri tárcát valószínűleg *Szivák* Imrével fogják betölteni, amely esetben *Nagy Emil* államtitkára lesz. Az új kormány programja lesz a bankközösségnek 1917-ig való meghosszabbítása, semmi katonai engedmény és a pluralis választói jog.

Egy másik estilap a következőleg ír a legközelebbi eshetőségekről:

A tárcák közül az igazságügyi ninesen jelenleg betöltve, erre az állásra valószínűleg *Szivák* Imrét fogják a jövő hét péntekjén kinevezni, ugyanakkor publikálják *Darányi* Ignác nyugdíjazását és *Mezőssy* Bélának földmívelésügyi miniszterré történt kinevezését is.

Az ily módon rekonstruált kormány a mostani parlamentben fog igyekezni többséget szerezni s e célból nyomban bemutatkozása után a jövő évi költségvetés előterjesztésével egy időben arra való utalással, hogy a budgetet ebben az esztendőben már nem lehet elintézni, három hónapos indemnitást is fog kérni. Abban bizakodnak, hogy a szigorított házszabályok segítségével két hét alatt sikerülni fog az indemnitást tető alá hozni.

Az indemnitás megszerzése után a választói reformot fogják elővenni, mert azt hiszik, hogy a szigorított házszabályok segítségével

morult tej éppen akkor kezdett kifutni a spartenen. Alig tudtam hirtelen lekapni,

Vagy azt látnak kérem, mikor a zongoránál ülnek egymás mellett a kapitánynyal! No! hogy pereg a nyelve, hogy énekel!

Egyszer esik esztendőbe vizkereszt!

Zsidó asszony ágya fölött nincs kereszt.

Nem azért...

Csak azért...

Tudod babám, hogy miért...

Meghalok a csókodért!...

Ilyenek a nagyságák!

Pedig az enyém már nem is olyan fiatal. Aztán hogy festi magát! Kérem, hamis annak mindene. Még a zuzája is!

De már csakugyan megyek, mert még bizony elkések. Oszi! annyi a dolgom, azt sem tudom, hogy áll a fejem. Babot veszek husz krajeárért, egy félkiló hust harminc-negyért, az ötvennégy, egy csirke lesz egy korona (Belülről heves csöngetés.) Jesszusom! (Nagyon megretten.) A nagysága csönget. Azt hiszi, hogy már megjöttem a piacról és én még el se mentem. De hát nincs az embernek száz keze. Mikor annyi a dolgom! (Nyugodtan, lassan.) Nem. Én nem maradhatok tovább ezen a helyen, ahol annyira vexálják az embert. Még előbb-utóbb nerbózus leszek. Kérem! Ha önök közül valakinek egy takaros, fess, szelid szakácsnéra van szüksége, itt vagyok! Szívesen beállok!

meg tudják csinálni *Andrássy* szellemében ezt a reformot.

A Kossuth-párt otthona.

A Kossuth-párt részére, amely egy ideig a Pannoniában talált szállást, *Zlinszky* István háznagy új helyiséget bérelt ki a Gizella-téren levő Kereskedelmi Bank helyiségeiben. Abból a dologból, hogy a Kossuth-párt új otthonát keresett, politikai körök azt következtetik, hogy a kooperáló pártok között a fúzió terve komolyan nem is merült fel.

Kossuth nyilatkozata.

Éjjel jelentik Budapestről:

A helyzet komolyságát megerősítette ma Kossuth Ferenc is, pártjának intéző-bizottsági értekezletén, amelyet a vezér a mai napra hívott össze. Az értekezlet lefolyása titkos volt ugyan, de annyi mégis kiszivárgott, hogy Kossuth hosszabb beszédében a helyzetet vázolta. Elmondotta, hogy eddig a királylyal csak általánosságban beszéltek a kibontakozási tervéről, általánosságban beszéltek arról, hogy mik azok az engedmények, amelyek nélkül a kormány a kibontakozást nem vállalhatja.

Kossuth kijelentette, hogy ő feltétlenül ragaszkodik a függetlenségi párt programjához, álláspontjához és elveihez és olyan feltételbe, amely ezek bármelyikébe ütköznék, nem hajlandó belemenni.

A függetlenségi pártkörben Justh hivei a péntekre összehívott értekezletről beszélgettek és arról, hogy husz képviselő aláírásával mikorra kérjék a képviselőház összehívását.

Fekete himlő Budapesten.

Elhunyt főmérnök.

Távirati tudósítás.

Arad, november 17.

November hó 17-én Budapesten, a Gyáli-uton levő járványkórházban meghalt *Holfeld* Pál pécsi állami kulturtermnök. Mint most megállapították, *Holfeld* fekete himlőben halt meg.

A főmérnök, aki a pécsi kulturtermnöki hivatal vezetője. szeptember hó 1-én hosszabb szabadságra ment. Afrikába utazott, de csak Jeruzsálemig tudott eljutni. Jeruzsálembea hosszabb időt töltött, de ott elhatározta, hogy nem megy beljebb, visszafordult utjában és november 1-én egészségesen érkezett meg Budapestre.

Holfeld édesanyjának Márvány-utca 7. szám alatti lakásában szállt meg, ahol még két rendőr lakik a házban. Megérkezése után néhány nap múlva a főmérnök testén apró kiütések jelentek, de nem vette komolyan, nem tartotta a dolgot veszedelmesnek. Egysze ügyomorbajnak vélte, de gyomor rendellenességeket már Szófiában észlelt magán.

— Szófiában rossz halat ettem, — mondta — majd elmulik.

Közben azonban annyira rosszra fordult sorsa, hogy anyja orvost hitatott. Az orvos eleinte tifusz ellen kezelte. Később beszállították a Gyáli-uti járványkórházba, ahol Gerlőczy

főorvos megállapította, hogy a főmérnök fekete himlőbe esett.

Holfeldet a szörnyű betegség bakteriumai négy nap múlva megölték. A Márvány-utca 7. számú ház lakóit beoltották a veszedelmes ragályos betegség ellen és minden előzetes óvintézkedéseket megtettek a ragály esetleges tovább terjedésére.

Egy újságíró beszélgetést folytatott Holfeld édesanyjával, aki azt mondotta, hogy fia, véleménye szerint, Afrikából hozta be a fekete himlő betegségét.

Kutassy repülőgépe felrobbant.

A magyar aviatikus balszerencséje.

Távirati tudósítás.

Arad, november 17.

A magyar aviatikusnak, az ő idegen találmányu és szerkezetű repülőgépével, kevés a szerencséje, egymás után érik a balesetek. A ma történt esetet olyan természetű, hogy a gép félig tönkrement. Ha nem is pusztult el teljesen, de kijavítása nehéz lesz. Tiszta szerencse, hogy a baleset akkor történt, amikor a gép emelkedőfélben volt, mert ha néhány másodperccel később történik, két emberélet pusztul el.

Fővárosi tudósítónk ezt jelenti a balesetről:

A rákosi lovassági gyakorlóterén, a Fehér-ut mellett, végzi Kutassy Ágost dr. egy Fahrman találmányu és szerkezetű byplánnal repülési kísérleteit. Már egy ízben baleset érte a gépet, most a baleset megismétlődött.

Ma délelőtt háromnegyed 11 órakor a repülőgépet kihozták a színből. A gépre Dufour mérnök és Kutassy ültek fel. Közvetlen elindulás után, a mikor a gép emelkedni kezdett, körülbelül másfél—két méter magasságban lehetett a gép, Kutassy csattanást hallott a gépen, odapillantott és látta, hogy a benzintartály leszakadt. Ugyanabban a pillanatban már lefelé irányították a gépet. Alig maradt a két aviatikusnak annyi ideje, hogy a gépről leugorjanak, a motor nagy csattanással felrobbant. Lángok csaptak fel és a gép égni kezdett.

A két aviatikus nem szenvedett sérülést, de a gép csaknem egészen elpusztult. Balszárnnya és az ezzel kapcsolatos szerkezeti részek meggyuladtak és elégték.

A szerencsétlenséget nagy közönség nézte végig. A tüzet hamarosan eloltották.

Kutassy ezt mondta egy hírlapírónak a balesetről:

— Tévedés azt hinni, hogy a gépem megsemmisült. Csak a szárny váza és a vászna égett el. Szerencse, hogy a pilóták hamar ott termettek, amikor leszálltunk és a minimax-készülék segítségével gyorsan eloltották a tüzet. A kár nem több, mint 1500 korona, de a hibát 10—12 nap alatt helyrehozhatom. A mai baleset nem kezelési hibából származik. Tiszta véletlen az, ami ma történt. Én egy malheurös ember vagyok, ennyi az egész. Mourmelonban már érte hasonló szerencsétlenség a gépemet.

A szerencsétlenség fölfedezéséről ezt mondta az aviatikus:

— Négy méter magasságban lehetünk Dufour meg én, amikor észrevettem, hogy a benzintartályból egy csöpp benzin szivárogni kezd. Gondoltam, hogy a tartály megrepedt s ebből nagy szerencsétlenség származhatik, ha idejében elejét nem vesszük a bajnak. Tudtam, hogyha a benzincsepp a tartály alatt lévő forró

motorra cseppen, akkor megég a gép. Odaszóltam Dufournak:

— Állítsd meg a motort, mert nagy baj van.

Dufour nem tudta miről van szó és nem állította meg a motort. Ekkor szinte ordítva mondtam:

— Ha azonnal meg nem állítod, mindketten megégünk.

A motor ezután megállt és mi szép lassan ereszkedtünk lefelé. Mikor már fél méternyire voltunk a földtől, láttam, hogy a gép balszárnnya ég. Hirtelen leugrottunk és így szerencsére egyikünk se sérült meg.

A minimax segítségével aztán gyorsan eloltottuk a tüzet. A gépet aztán betolták a hangárba. Már holnap hozzáfogunk a kijavításhoz. A munkálatokban segítségünkre lesz az Atlétikai Klub, amely a legnagyobb készséggel állt mindenkor mellém.

Az izgatató cigányzene.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 17

Urbán Lajos, a szegediek kitűnő cigányprimása, most töltötte be „közszolgálatának” negyvenedik évét. A jubileum napja vasárnapra esett s a Kass-vendéglőben folyt le nagy arányok között. Sok képviselő is ott volt, akik Holló Lajostól mentek át oda Félégyházáról.

A többi cigánynép sorában nagy azóta az irigykedés. Valaki elhitette velük, hogy a képviselők kizárólag Urbán Lajos miatt mentek Szegedre, mikor is hullt a bankó, habár egyelőre csak az osztrák-magyar.

Egy másik, nem kevésbé érdekes véletlen folytán ép most akadt Sz. Szigethy Vilmos szegedi levéltáros egy régi írásra, amely minden magyarázatnál többet beszél önmaga.

5568.

Nagyváradkerületi

Cs. kir. Ministeri Biztostól.

M. B.

Szeged városa Polgár Mesteri hivatalának.

A, tapasztalás mutatja, miként a magyar Nemzeti Zene, s tánczműtatványok, miket a forradalmi pártbéliek eszközül felhasználnak, hogy azok iránt a rokonszenvet éberen tartásák, milly izgatólag hatnak a tömegre. Nem ösmeretlen továbbá, hogy annak idejében a legközelebbi kegyelmet nyert Veszter Sándor a magyar forradalmi párt érdekében milly tevékenységet fejtett ki, s milly célokat tűzött ki magának a külföldön utazott Nemzeti Zene, s táncársaságával, különösen Párisban tartózkodása alatt.

Illy nemzeti Zenészek föllépte legközelebbi időben feltűnően szaporodik s úgy látszik, miután többnyire nemzeti dallamok játszásával foglalkoznak, a pártutók ármánykodásaiktól nem egészen idegenek.

Nem kevésbé figyelemre méltó a bocsánatot nyert Magyar Színészek tanusított föllépte, legalább most legújában a számkivetésből, vagy börtönből történt hazajövetelük után, mert ilyenkor könnyen kellemetlen nyilatkozatok történhetnek, mi mindenesetre kikerülendő leendő.

Midőn Polgármester Urnak figyelmét e nem csekély fontosságú tárgyra felhívom, egyzersmint felkérem, hogy illy egyének fölléptével könnyen csatlakozható kellemetlenségek eltávolítása tekintetéből oly intézkedéseket tenni méltóztassék, miszerint az ezen rendelet áthágói, s e tilalom dacára szántszándékosan zavart elő idézni akaró nyugtalankodók ellen a legnagyobb szigor gyakoroltassék, s a netalán

előforduló hasonló esetekről rögtön jelentés tétessék.

Nagyvárad, sep.: 14-én 1850.

Cseh.

Mellyetén Rendelet, — mondja a szigorú hangu parancs elintézése — a meghagyottak irányában szoros felügyelet, és a, tellyesitendők tellyesítése végett Farkas János főkapitánynak kiadatik.

Azért Szeged nem szakított a cigánnyal soha, Erdélyi Náci, a híres nagy muzsikuskódott annak idején közre a jókedv előidézésében.

Valamivel később, az ismertetett rendelet után történt, hogy Szegedre érkezett Molnár György szintársulata.

Illendőség szerint az első estén szerenádokat adtak a tagok a magistrátusnak, továbbá az uri kaszinónak, mint ahonnan a műpártolás javarésze kikerült.

Kempelen Győző, a Szegedi Híradó első szerkesztője akkor rávette Molnárékat, hogy befejezésül énekeljék el a „haj de huncut”-ot. Hát azok nem is bíztatták magukat sokáig. Másnap reggel azonban már vitték Kempelent Josefstadtbá. Nagy nehezen engedték hat hét múlva haza onnan.

Egy aradi urinő sikere a budapesti Opera zsűrije előtt.

Fővárosi tudósítónk telefonjelentése.

Többször megemlékeztünk már e lap hasábjain egy aradi uriaszonnynak, Pongrácz Jenőnének énekművészetéről. Hozzáértő köröknek, többek közt magának Yvonne de Trevilének véleményét közöltük arról, hogy ennek a bájos aradi urnőnek művészete magasan fölülemelkedik a dilettáns énekesnőknél megszokott korlátokon és elér oda, ahonnan már a legkiválóbb művésznők sikerei intenek feléje.

Alighanem éppen a francia művésznő dicserő kritikája bátorította fel Pongrácz Jenőné arra, hogy művészetével az illetékes fórumok elé lépjen. A fiatalasszony — mint budapesti tudósítónk jelenti — ma délelőtt bemutatkozott az Operaház zsűrije előtt és itt, a leghivatottabb kritikusok előtt szinte példátlan sikert aratott.

A zsűri elnöke Alszeghy Kálmán, az Operaház főrendezője volt, tagjai pedig az Opera művészei: Márkus Dezső, Sziklay, Benkő és Kerner István karmesterek, Boseda karigazgató és Vidor operaházi titkár voltak. A kíséretet Lichtenberg karmester látta el. Pongráczné több opera részletet énekelt el, köztük Lakméből, Hunyady Lászlóból, majd Del Aqua „Vilanel” jét énekelte.

A próbaéneklés után a zsűri összes tagjai a legnagyobb elragadtatás hangján mondtak kritikát Pongráczné művészetéről. Szinte túlményesnek mondják azt a csengő, terjedelmes hanganyagot, melylyel az urinő rendelkezik. Énekének finomságát, stilizáltságát olyannak tartják, hogy véleményük szerint Pongráczné alig egy évi kellő iskoláztatás után a legelső művésznők közé fog emelkedni. A zsűri egyhangú vélekedése a legszebb jövőt jósolja az aradi uriaszonnynak.

Pongráczné értesülésünk szerint legközelebb már Bécsbe utazik, hogy a zeneművésztéről híres császárváros első erőitől nyerje kiépeztetését.

A románság — és a király vétója.

Beszélgetés Oncu Miklós dr.-ral.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 17.

Mai számunkban megírtuk, hogy a király megsemmisítette a görög keleti román kongresszusnak azt a határozatát, amelyvel megtiltotta hitoktató lelkészeinek, hogy az állami népiskolák felsőbb osztályaiban magyar nyelven is tanítsák a hit főbb tételeit és az ismertebb imákat. Az Aradi Közlöny munkatársa ma beszélgetést folytatott Oncu Miklós dr. orsz. képviselővel, a ki annak idején a kongresszus elé terjesztette a javaslatot. Oncu dr. a megsemmisítésről így körvonalazta a románság és a maga álláspontját:

— A királyi megsemmisítő határozatot nem vártuk, az valósággal konsternált bennünket. Mi a kongresszuson tulajdonképpen semminemű új határozatot nem hoztunk, csak szankcionáltuk azokat a határozatokat, amelyeket az egyes egyházmegyék, valamint a metropolitai konzisztórium már régebben kimondott. Határozatainkban az 1868. évi 38. ik törvényeikk 17. §-ára támaszkodtunk, amely még életben van és amelylyel ellentétben álló miniszteri rendeletet Apponyi grófnak nem lett volna joga kiadni. Általában mi, nemesak mint románok, hanem mint az ország hű polgárai is tiltakozunk az ellen, hogy a miniszter az életben levő törvényekkel ellentétben álló törvénytelen rendeletekkel kormányozzon, tőlünk törvényekben biztosított jogokat elkönfiskáljon, királyi szentesítéssel ellátott szervezeti szabályrendeleteinket önkényesen megnyirbálja és olyan előterjesztéseket tegyen a királynak, amelylyel a felséget félrevezeti.

A hivatkozott törvényszakasza ugyanis ezeket mondja: „Figyelembe véve, hogy a közoktatás sikerét, nemkülönben az állam legfőbb célját, de az általános kultúra és jólét szempontjából is a kormány köteles lehetőség szerint gondoskodni arról, hogy ott, ahol más nemzetiségbeliek nagyobb tömegekben laknak, azok a saját anyanyelvükön képeztesek ki magukat, mindaddig, ahol az akadémiai oktatás kezdődik.” Nines törvény sehol, sem az 1868. évi 38. ik törvényeikk, sem a miniszteri előterjesztésben hivatkozott egyéb törvények, amelyek a miniszternek ilyen rendelet kibocsátására jogot adnának, mert ez a rendelet a törvény szellemével, intenciójával, betűivel ellentétben áll.

Mi a kongresszusi határozatban nem léptük túl illetékességi körünket. Foglalkoztunk a hittan tanítás és az ismertebb imák tanításának kérdésével, mert egyrészt ehhez nekünk törvényadta jogunk van, másrészt ez kötelességünk. Apponyi gróf rabulástikus magyarázata a megsemmisítő határozat első pontjában felvett az az indoklás is, hogy a kongresszus tárgysorozatában nem volt felvéve az az ügy, amelyre a 187. számú határozat vonatkozik. Negyven évig nyugodtan ülésezhetett a kongresszus, mignem 1906-ban Apponyi gróf a románokra azt a sérelmes rendeletet adta ki, hogy a kongresszus tárgysorozatát a legfőbb felügyeleti jog gyakorolhatása végett mindenkor előzetesen be kell mutatni. Ennek a rendeletnek is eleget tettünk és így nem állhat meg az indoklás. A kongresszus tárgysorozatába ugyanis a metropolitát érintő egyházi és iskolai jelentések fel voltak véve. Tehát ez a pont is előzetesen be lett mutatva a királynak és így joggal tárgyaltuk a hittan tanítás kérdését, eltekintve attól, hogy az őfelsége ál-

tal aláírt szervezeti szabályrendeletünkben taxative fel vannak sorolva azok a tárgyak, amelyek felett a kongresszus nemesak jogosítva, hanem kötelezve is van tárgyalni. Ezek közé tartozik a hittan tanítás kérdése is.

A románság természetesen nem fogja jogait feladni és minden törvényes eszközzel oda fog hatni, hogy őfelsége intézkedését elnyerje a tekintetben, hogy Apponyi gróf az életben levő törvények szellemével összhangban nem álló rendeletekkel ne kormányozhasson. Ezt vagy felirat alakjában, vagy deputáció útján fogjuk kérni a felségtől.

Irodalmi morzsák.

A kulisszák mögül.

(Fővárosi levél.)

(A fehér lap.) Az irodalmi börzén, a humor-értékek forgalmában még mindig nagy a kelendőse a múlt heti Kozma-banket termésének. Annyi előkelő szellem volt ott együtt, hogy csak a fehér-asztalról lesöpört ötletmorzsákból sokáig el lehet éldegélni. A társaságban jelen volt a többek közt Izsépy kapitány, a Ludovika Akadémia tanára és egy fehér lapot adott át az ünnepeltnek a következő leleplezés keretében:

— Én nem írok emléksorokat, úgy adom vissza a lapot, ahogyan kaptam. Tizenegy év óta járok ebbe a társaságba s erre tulajdonképpen semmi jogcímem nincs, mert írni nem tudok, író nem vagyok. Az egyetlen jogcímem talán az, hogy amikor először jelentem meg itt, akkorát nevettem egy viccen, hogy a waffenrokmról leesett az egyik gomb és nem tudtuk megtalálni. Ezt a jogcímét én nem teszem tönkre azzal, hogy akár emléklapon is, mint író mutakozzam be, mert ez bizonyára tönkre tenné a társaságban elért karriéremet ...

Mindenkinek tetszett a daliás katona ötletes tőszája, amely még értékesebbé vált azáltal, hogy Mikszáth Kálmánt — ezuttal talán már ötödször — új beszédre inspirálta.

— Végre egy ember, — évődött a nagy palóc, — aki nem ír, hanem olvas, aki nem mond anekdotákat, hanem kacag az anekdotákon. Bizony mi írók nem itt tartanánk már, ha sok ilyen tagja volna a magyar társadalomnak. Azért ajánlom, foglaljuk ráma az a fehér lapot, amelyen egy szó írás nincs és őrizzük meg, mert valamikor még fontos történelmi dokumentuma lesz a mai — irodalomnak.

(Kiadói logika) Természetes, hogy az író-társaságban nem feledkeztek meg a kiadókról sem, akiket az illusztris társaságban Révai Mór képviselt. Maga az ünnepelt köszöntötte föl bus emlékezősággal:

— 1892-ben vittem az első verskötetemet Révaihoz. Átvette fanyar mosollyal, hogy majd elolvassa és határoz róla. Az a mosoly odafagyott az arcára, ma is hordozza, de az első kötetemet máig sem adta ki.

Révai is emlékezett és jellemzően rehabilitálta az azóta naggyá lett költőt:

— Azt akartam — ugymond, — hogy legyen egy igazi költő, aki iránt én őszinte tiszteletet érezhetek.

A társaságnak sok tagja találva érezte magát, de a hatalmas kiadó részéről ezt a parititást is el kellett viselni.

(Az ügyész rózsái.) A banket idejében szörnyen aktuális volt a szabadkai Haverda-pör és az ottani ügyész viselt dolgai. Ügyésztől lévén szó, az egyik szónok visszaemlékezett az ünnepelt atyjára, a híres Kozma Sándorra, akinek a nevéhez fűződik a mai ügyészi szervezet. Találgatták, hogyan fogadta volna a hatalmas főügyész, ha egy

akkori Wincklerrel azt jelentik vala neki, hogy oszokkal traktálja a nőnemű foglyokat.

— Bizonyosan így szolt volna a titkárhoz, — jósolgatta egy öreg ur, aki személyesen ismerte Kozma Sándort —: „Virág...csokor... szép dolog, magyar dolog... aztán uramöcsém, ha arról lesz szó, el ne feledkezzünk erről a szabadkai ügyésztől. Okvetlenül elő kell léptetni!”

Az egész társaság helyben hagyta az aktuális jellemzést a költő nagynevű atyjáról. Az ott levő Wiener István dr., a híres kuplészerző zongorához ült és összes Haverda-kuplét lejátszotta. Mindenki nagyszerűen mulatott és mire a pezsgő elfogyott, Mikszáthtól lefelé mindenki dudolta a botránypör tréfás dallamait.

(A kormánypárti körtefa.) Ez is idetartozik, mert újságírókról szól. Szatmári Mór a minap hazaérkezve, megkérdezte a kis fiát, haza hozták-e a játékot, amit születésnapjára kap a papjától. Játékot nem hoztak — mondta a gyerek — de elhozták a körtét a Lenkey bácsitól.

Szatmári biztosra vette, hogy itt tévedésről van szó, a körtét másnak szánta Lenkey Gusztáv — és az ebédnél sietve elfogyasztotta, nehogy itt érje még a gazdája, ha utána jön. Fejedelmi szép körte volt, amelyet ritkán lehet látni.

Másnap találkozott a kormánypárti Szatmári Lenkey Gusztávval, a parlamenti újságírók szindikuszával, aki álmélkodva hallotta, hogy a hordár Szatmárihoz vitte a fejedelmi körtét (amiből az idén termelt először három darab) holott ő Farkasházy Zsigmond balpárti követnek szánta.

— Most pedig megyek ki a kertbe — mondta Lenkey haragosan — és levágom a fának azt az ágát, amelyik a kormány felé hajlik.

Három hónap — egy versért.

Elítélt román népköltő.

Távirati tudósítás.

Arad, november 17.

A temesvári esküdtszék följegyzésre méltó ítéletet hozott ma. Három hónapi államfogházra ítelt egy félkegyelmű román népköltőt, akiről az orvosok is azt konstataáltak, hogy nem egészen ép elméjű.

A vádlott Géza Pompejusz ügyvédírnok, aki a lugosi „Draplul”-ban „Rabságból rabságba” címmel verset írt s ezért a temesvári ügyészség izgatás miatt megvádolta. Ma tárgyalta az ügyet a temesvári esküdtszék.

A vádirat felolvasása után Géza Pompejusz vádlottat hallgatta ki a bíróság.

Elnök: Megértette a vádat?

Vádlott: Mélyen tisztelt esküdtszék! Bacsánatot kérek, hogy siket lettem egy kicsit. Megértettem. (Derűtség.)

— Bűnösnek érzi magát?

— Nem lehetséges. Nekem számos igazolványom van, hogy mindig hazafias és jó ember voltam.

— Tehát nem bűnös?

— Soha nem voltam és nem is leszek. Kérem annyi bizonyítványom van...

— Mi volt a célja a verssel?

— Kérem, hát méltóztatik tudni, én felkeltem álmomból. Hozzáfogtam, írtam, írtam, aztán a nyomdába adtam, hogy több példányt a népnek felvilágosítással szolgáljak abban a tekintetben, hogy két ellentétes dolgot egyesítsék, amit a nép gondol és amit a népnek mondani kell. Felvilágosítást akartam adni.

— Milyen állampolgár maga? Mi a hazája?

— Magyarország. Azt mondják (páthoszszal szaval) Magyarország az én hazám, magyar az én apám, anyám. Hogyan akartam volna én izgatni? A proletárnak nincsenek jogai, tehát nincsen hazája.

— Ez a színpadi jelenet nem áll jól magának.

— Kérem, így tanultam az iskolában.

— Hát maga a proletárokat láztatja?

— Erre én nem vagyok képes. Én erre nagyon kicsi vagyok. Hanem a nagy adó, az! Én nekem nem kell láztatni. Miért láztatnak én, uram?

— Épp ezt akartam magától kérdezni?

— Hiszen nem akartam láztatni. Ezt bizonyítja, hogy a nevemet Gézára változtattam. Elnök ezután felszólította vádlottat, hogy pár percre hagyja el a termet.

Vádlott alázatosan meghajítja magát, miközben kérdezi az elnöktől: Most mehetek haza? (Derűtség.)

A törvényszék ezután felolvasta a lugosi törvényszéki orvosok és az igazságügyi orvosi tanács véleményét. Az orvosok véleménye szerint Géza Pompejus egy kóros idegzetű ember, aki az elmebeteg benyomását kelti. Már az atyja is abnormális gondolkodású volt. Vádlott kóros elmeegyensúlyban szenved és kellő belátása, valamint szabad elhatározási képessége nincs. Az igazságügyi orvosi tanács csupán az inkriminált vers alapján mondott véleményt. E szerint vádlotton az elmebetegség tünetei nem konstatahatók. Műveletlen ember, akinek fejében sok meg nem értett, meg nem emésztett eszme van.

Az esküdtek bűnösnek mondták vádlottat a nemzetiség elleni izgatás vétségében, mire a bíróság Géza Pompejusz a btk. 172. §-ába ütköző vétség miatt három havi államfogházra és száz korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

Vérengző tüzértiszt.

Utcai kardaffér Budapesten.

Távirati tudósítás.

Arad, november 17.

Titokzatos ügy foglalkoztatja most a fővárosi államrendőrséget és a katonai hatóságot. Egy budapesti tüzértiszt ma este félholtra vagdalt egy magántisztviselőt, aki neki régi jóbarátja. Az ügy körülményei teljesen rejtelmessé teszik a véres kardaffért, amelyről fővárosi tudósítónk ezt jelenti éjjel:

Ma este az Erzsébet-uton lévő Erzsébet kávéház előtt véres botrány történt. A kávéház előtt haladt Andor Soma biztosítási hivatalnok, a kivel szembe jött Csernyák Imre, 4 tüzérezredbeli hadnagy.

— Szervusz Imre, — kiáltott rá Andor.

— De jó, hogy találkozom veled, — mondta a hadnagy és barátságosan kezét szorították.

A tőlük nem messze álló 1964. számú rendőr ezután nem hallotta, hogy mit beszélnek, mert a társalgás lassan folyt. Karonfogva néhány lépést tettek a kávéház előtt, majd ismét visszamentek.

Egyszerre csak a rendőr azt vette észre, hogy a hadnagy a kardjához kapott és ezt kiáltotta:

— Ezért meglakolsz, disznó!

Kihuzta kardját és a védtelen fiatalembert erősen fejbe vágta vele. Azután még kettőt csapott a mellére, amelyből hatalmas sugárban szökken ki a vér.

Andor összeesett és a menekülő hadnagy után ezt kiáltotta:

— Megfogod banni, Imre. Ezt nem érdemeltem tőled.

Amikor a rendőr hozzálépett, már elvesztette eszméletét. Bevitték a kávéházba, ahol

nagy riadalmat okozott a kaszabolás híre. Miután némileg bekötötték a hivatalnok sebeit, beszállították a Rókus-kórházba; itt közel éjfél előtt magához tért és a rendőrtisztnek, aki őt ki akarta hallgatni, csak ennyit mondott:

— Ilyenek a jóbarátok.

Itt megint elalélt és amikor pár pillanatra magához tért, ezt gagyogta:

— Egy félév óta nem is találkoztam vele.

Pedig nagyon jó barátok voltunk.

Többet nem akart mondani, hiába faggatta a rendőrtiszt.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Hajduk hadnagya, operett. (B bérlet.)

Péntek: Színészvár, operett. Bemutató előadás. (C bérlet.)

Szombat: Színészvár, operett. (A bérlet.)

Vasárnap: Dél tén Lilliom, szimf. Este: Színészvár, operett. (B bérlet.)

Gitana.*

Írta: Ignotus.

Szeretem látni finom hajadon
A Keletet, ahonnan jöttél s jöttem,
Az ősi, úri, mély elborulást,
Amiből lettél és amiből lettem.

Szeretem ujjad karcuságait,
Szeretem a szemöldöd aggodalmát,
Szeretem, ha szólsz, küzködő szavad,
Szeretem ajkad fájdalmas nyugalalmát.

Szeretem földalatti éneket
S buvó tűzét, mit mozdulatlan szítasz —
A kinlódás új kéjét szeretem,
Amire, avatatlan, megtanítasz.

* A soproni színtársulat Hódmezővásárhelyen. Nádas József, a soproni színtársulat igazgatója, aki jelenleg társulatával Békéscsabán időzik, beadványt intézett a hódmezővásárhelyi városi tanácshoz, melyben tekintettel arra, hogy a soproni színház átalakítási munkálatai csak ez év végére lesznek befejezve, engedélyt kér az ottani Fekete-Sas szálló nagytermében 3—4 hétig előadásokat tarthatni. A vásárhelyi tanács, tekintve, hogy előbb Szendrey igazgató véleményét is meghallgatja ez ügyben, még nem döntött, de több mint valószínű, hogy Nádasynak engedélyt ad a működésre, mivel Szendreynek nincs kifogása az ő állomáshelyén való játszás ellen egyrészt kollegiális érületéből kifolyólag, másrészt a soproni társulat helyzetének megkönnyítése végett.

* Rosenthal utódja Backhaus. Így nevezi a külföldi sajtó a kiváló zongoraművészt, a párisi sikere óta. A világ hírnevesebb zongoraművészei versenyeztek a Rosenthal-díjért, melyet Backhaus hatalmas, majdnem emberföltötti játékaival nyert el. — Aradon november 28-án, vasárnap d. u. 5 órakor tartja egyetlen hangversenyét, melyre jegyek még csekély számban ifj. Klein Mór könyvkereskedésében kaphatók. 5793

* Gorkij Maxim színigazgató. Berlinből táviratozzák: Mint az itteni lapoknak jelentik, Gorkij Maxim, a hírneves orosz író rövidesen színházi igazgató lesz. Maga Gorkij erre vonatkozólag egy látogatójának így nyilatkozott:

— A közel jövőben át fogom venni egy orosz színtársulat vezetését. Egy moszkvai barátom, Kocholzew már megtette az erre vonatkozó intézkedéseket. Ő lesz a társam, aki a társulat üzleti ügyeit fogja intézni. Társulatunkkal nemcsak Oroszország városait, de a nagyobb

* A Kölcsey-egyesület november 21-ikén délután megtartandó felolvasásán közreműködő írónak legújabb költeménye.

európai fővárosokat is fel fogjuk keresni. Azt hiszem, hogy főképp mint rendező, szép eredményeket fogok elérni. Különben erről nemcsakára a közönség fog ítélni. A legutóbbi hónapokat, melyeket még Capri szigetén töltöttem, új drámám befejezésére használtam fel.

* Gyulai Pál és Hatvany Lajos. A Tegnap nagy magyar kritikus, aki a múlt héten meghalt és a Nyugat fiatal esztétikusa, aki a Ma bátor harcosa, a magyar irodalom két fejlődési foka. A Ma a Tegnapból leledzett, Hatvany Lajos, a harcos Nyugat belső tagja egyik legkedvesebb tanítványa volt Gyulai Pálnak, a jó öreg Budapesti Szemle szerkesztőjének. Ez a tanítvány vasárnap délután a Kölcsey-egyesület felolvasásán be fog világítani abba a finom szövevénybe, mely a tegnapi és a mai magyar irodalmat egybekapcsolja. Beszélgetések az öreg Gyulai Pállal cím alá foglalja Hatvany aktuális irodalmi mondanivalóját, melyet nagy érdeklődéssel várhatnak, akik a magyar sajtóban megjelent tanulmányait vagy „Die Wissenschaft Des Nicht Wissenswerten” tavaly Leipzigben megjelent munkáját ismerik.

* Hajduk hadnagya. Rajna és Czobor nagy-sikerű, szép muzsikájú daljátéka, a Hajduk hadnagya holnap kerül színre ismét. A Hajduk hadnagya, amelyet csak nemrég elevenítettek fel az aradi színházban, mindig nagy közönséget vonzott.

* Színészvár. A színtársulat énekes személyzete nagyban készül a Színészvár című operettújdonlás pénteki premiérjére. Az igazgatóság nagy körültekintéssel és gondnal hozza színre ezt a diadalmas operettet, amelynek kedves szövege, bájos muzsikája biztosítja a nagy, tartós sikert. A főszereplők a következők: Diósi Nusi, Zalay Margit, Bankóné, B. Szabó, Leóvey, Beregi, Polgár, Boda és Kulcsár.

* A szabadkai tragédia az Urániában. A csupa izgató és homályos titokzatosságával rendkívül érdekességgel részletekben bővelkedő szabadkai bűnpör a bíróság jóvoltából egyelőre pihen. De még mindig foglalkoztatja az embereket az a problema: miért gyűlölte Haverda Mariska az anyját? Erre a kérdésre nem adott választ az anya életében, nem adott választ a legválságosabb percekben a leány. Miért? Mert egy szörnyű nagy bűn az, amely e kérdés hátterében ijesztő képként tárul elénk. A rejtélyes oknak az a határozott magyarázata: az anyának és a leányának egy barátja volt. Haverda Mariska néhány héttel szülei esküvője után született. Bűnös szerelem gyümölcse volt. Ezért gyűlölte az anya a gyermek Mariskát. Haverda Boldizsárnénak hosszú ideig a férje tudtán kívül egy barátja volt. Mariska ebben az időben serdülő korban volt és — beleszeretett az anyja barátjába. És a férfi, nem tudott ellentálni a szép kísértésnek, barátja lett az anyának, barátja az anya leányának, aki őt évig szerette, imádta. Innen eredt az a rettenetes gyűlölet, amelyet az anya táplált a gyermekre és ennek a gyűlöletnek a folyománya a gyilkosság. Az anya, hogy a barátját vissza szerezzé magának, erőszakkal férjhez adta a leányát — másodszor. Rendőri fedezettel ment végbe az esküvő. A barát azonban nem tért vissza az anyához, az anya pedig nem szűnt meg még fokozottabb mértékben gyűlölni, a nyomorba, a bűnbe taszítani a leányát. Ez a háttér áll a rettenetes anyagyilkosság mögött, melyet a szabadkai tárgyalás volt hivatva felderíteni. Ennek a szenzációs tárgyalásnak összes érdekes momentumait, Haverda Mariskát, Jánossyt és Vojthát mutatja be az aradi Uránia ma este a rendező műsor keretében.

Egy osztrák főherceg sajtópöre.

Wölffling Lipót becsülete.

Távirati tudósítás.

Arad, november 17.

Óriási érdeklődés mellett kezdődött meg ma reggel Zürichben annak a sajtópörnek végtárgyalása, melyet Wölffling Lipót, az egykori Lipót Ferdinánd főherceg indított egy svájci újság szerkesztője ellen. A pörben, amelyet a zürichi esküdtbírószék tárgyal, a zajos multu Wölffling Lipót becsületsértéssel vádolja a szerkesztőt azért, mert lapjában éles és gúnyos hangon írt az exfőhercegről és annak regényes házasságáról.

A pör története.

A vádlott újságíró Ackeret Herman, egy kéthetenként megjelenő svájci lap szerkesztője. Még fiatal ember, százados a svájci hadseregben és mint igen éles tollú újságíró ismeretes. A pör története a következő:

Wölffling Lipót arra támaszkodva, hogy a svájci polgárjogot már megszerezte, Zug Kanton egyik községéhez, Regensdorfhoz fordult a község kötelékébe való felvétel végett. Ackeret erre lapjában hevesen ellenezte a volt főhercegnek egy svájci községbe való felvételét és egymásután több támadó cikket írt Wölffling ellen. A lapban többek között ilyen közlemények jelentek meg:

„Beküldték nekünk Regensdorfból: Ön megírta becses lapjában, hogy Wölffling Lipót volt királyi herceg Regensdorf községünkhöz fordult a községi kötelékbe való befogadásért. Nem tudom megérteni, hogy ilyen emberek hogyan jutnak arra a gondolatra, hogy nálunk alapítsanak otthont. Ha egy tisztességes külföldi családapa ilyen dologban a mi községünkhöz fordul, akkor szívesen teljesítjük kérését. De egész másként áll a dolog ennél az osztrák főhercegnél, aki évtizedek óta nyugtalan, mozgalmas életet él, félmeztelen hölgyekkel mulat és alkalmilag a svájci tavakon tűnik fel nimfáival. Ez a kalandor nem illik hozzánk, egyszerű emberekhez és reméljük, hogy községünk néhány fillér miatt nem fogja kockáztatni jó hírnevét. Dobja községünk annak az embernek a lábához a pénzt és mutassa meg, hogy többre becsüli a polgári becsületet ennél a Lipótnál és a megetté álló embereknél.”

Ezt a közleményt még sok más támadás követte, többek közt ilyen kifejezésekkel:

„Wölffling Lipót, akit asszonytörténeteiről az egész világ ismer.”

„Svájceban akar letelepedni egy ember, a kinek második felesége egy rosszhirű nő.” „Az első feleségét megbeestelenítette a világ előtt és azután elhagyta.”

Közölt még a lap egy állítólagos hivatalos okiratot, mely a svájci köztársasági elnök aláírásával Wölfflingről a következő információt adja:

„Wölffling Lipót előéletéről önöknek csak a következő, nem igen kedvező dolgokat mondhatjuk: Ausztriában mint egy erkölostelen, züllött adósságcsináló szerepelt. Ő volt az, aki a szász trónörökösnét szökésében segítette.”

Az exfőherceg kihallgatása.

Wölffling Lipót becsületsértési pört indított ezekért a támadásokért és ebben az ügyben kezdődött ma reggel 9 órakor a végtárgyalás Zürichben. Wölffling Lipót személyesen jelent

meg. Mostani felesége, akit szintén megidéztek, állítólag Párisban három hete súlyos beteg fekszik és így nem bírja el az utazás fáradságait. A tárgyalási termet szüntőig betöltötte a közönség.

A legnagyobb érdeklődés természetesen Wölffling Lipót kihallgatását kísérte. Wölffling ezeket mondta az esküdtbírószék előtt:

— Én Lipót Ferdinánd főherceg vagyok, a toszkánai nagyherceg fia, aki erről a méltóságról lemondottam és Wölffling Lipót polgári nevet választottam. Ez 1902-ben történt, amely évben én ezredese voltam egy osztrák-magyar gyalogezrednek. Nem akartam elhagyni Ausztriát, de hozzámjött egyszer Salzburgban Lujza nővérem és kért, hogy segítsen az országból való menekülésében. Mivel senkisémet állt segítségére, én kísértem el, miután előzőleg megígérte, hogy ő is támogatni fog, ha esetleg elutazásom által anyagi zavarba jutnék. 1902-ben jöttem Svájcba, 1905-ben nyertem itt polgárjogot és a zugi tartomány-jogot. 1903. júniusában vettem el Adamovich Vilma és pedig könyörületből, miután hosszú évekig viszonyom volt vele, amiért kötelességemnek tartottam őt feleségül venni. Azonban viselkedése, életmódja meggátolta, hogy együttélhessünk. Elváltunk és ő póreivel most is botrányba akar engem keverni.

Wölffling további kihallgatása során tiltakozik második felesége megsértése ellen.

— Különben — ugymond — senkinek semmi köze, hogy kit ves ek feleségül. Elég, ha én kijelentem, hogy az illető nővel meg vagyok elégedve.

Ítélet reggel.

Ezután a tanuvallomások következtek, amelyek késő estig tartottak. Az esküdtek csak az éjjeli órákban vonultak vissza a verdikt meghozatalára.

Ítélet esütörtök reggelre várható.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Aki Szánthó Izidort fölpofozta.

Távirati tudósítás.

Arad, november 17.

Az emlékeztetés és izgalomokban bővelkedő belényesi választás alkalmával súlyos affér támadt Bartha Ferenc egykori képviselő, közjegyző és Ertsey Géza főszolgabíró között, aki a vaskóhi járás vezetője volt. Bartha Ferenc korteskedni jött le a kerületbe a függetlenségi párti jelölt, Kardos Árpád mellett s eközben annyira buzgólkodott, hogy a hivatalos tényezők beavatkozását is magára vonta. A főszolgabíró figyelmeztette a közjegyzőt, hogy a megengedett törvényes határokon belül agitáljon. A közjegyző durván visszautasította a hatósági beavatkozást, amire kettőjük között súlyos inzultus történt. Ugyanekkor Ertsey az ott korteskedő Szánthó Izidort is megpofozta.

A közjegyző az eset után feljelentette Ertsey Géza főszolgabírót hivatalos hatalommal való visszaélés és becsületsértés vétsége miatt, azt állítván róla, hogy a főszolgabíró őt minden jogos ok vagy előzmény nélkül megtámadta, tetteleg inzultálta és midőn az ellen védekezni próbált, a csendőrök kezére adta. Ezzel szemben Ertsey Géza főszolgabíró azzal védekezett, hogy kénytelen volt erősebb eszközökhöz nyulni, mert a közjegyző kezdte az inzultust és a közjegyző támadta meg őt. Az ügyészség a vád képviselését ezen az alapon nem vállalta s magánindítványon folyt tovább az eljárás s az ügy a törvényszék elé került.

A törvényszék — mint azt annakidején megírtuk — Ertsey Géza főszolgabírót fölmen-

tette a hivatalos hatalommal való visszaélés vádjá alól, azonban a becsületsértés vétségeiben elmarasztalta s négyszáz korona pénzbüntetésre ítélte. Felelbezés folytán a pör a tábla elé került, amely ma elégtételt szolgáltatott a főszolgabírónak, amennyiben másodfokban a becsületsértés vádjá alól is felmentette Ertsey Géza főszolgabírót.

§ Aradi románok sajtópöre. A mostani nagyváradi esküdtszéki ciklus előtt a Tribunának, a román nemzetiségi párt aradi központi lapjának több sajtópere szerepelt volna. Boku Szevér, a lap volt szerkesztője lett volna az egyik vádlott, Szavu Konstantin a másik vádlott a Tribuna sajtópereiben. A román sajtóperek azonban elmaradnak. A vádlottak nem jelenhetnek meg. Tegnap kellett volna a nagyváradi esküdtbírószéknek tárgyalnia Boku Szevér egyik ügyét és ugyancsak tegnap kellett volna Boku Szevérről összűntetést szabni. Boku Szevér azonban nem jelent meg.

Többször megírtuk már, hogy Russu Sirianu János volt aradi román lapszerkesztő Jobagia cím alatt izgató tartalmú vaskos könyvet írt, amely miatt az ügyészség vádat emelt ellene. A bűnpörben már ki is volt tűzve az esküdtszéki tárgyalás. Amidőn Russu Sirianu János hazament Romániába. A nagyváradi ügyészség azonban nem nyugodott bele a dolog ilyen elintézésébe, hanem a sajtójogi fokozatos felelősségnél fogva megindította az eljárást a nyomdász ellen s minthogy a könyv az aradi görögkeleti egyházmegyei nyomdában készült, annak vezetője, Lázár Kornél ellen emelt vádat, a ki ellen a vizsgálóbíró az ügyészség indítványára már el is rendelte a vizsgálatot.

§ A körtelopással vádolt földbirtokos. Emlékeztetés, hogy Miskolcon Karla Bertalan, aki vagyonos ember, városi törvényhatósági bizottsági tag, kamarai tag és ezenkívül egész sor tiszteletbeli állást és hivatalt tölt be, azzal vádolták, hogy körtét lopott és hogy egy szőlőcsész rajtakapta a körtelopáson. Karla Bertalan igen merészhangú nyilatkozatban tiltakozott a vád ellen, rágalmazásnak minősítvén azt. Egyszersmind kilátásba helyezte, hogy a hír terjesztői ellen rágalmazás miatt feljelentést tesz. Tényleg feljelentést adott be Oláh János szőlőcsész ellen a miskolci kir. járásbírószékhez rágalmazás vétsége miatt, amiért a hegyőr a körtelopási esetet elmondta több hegybirtokosnak. Az ügyet tegnap tárgyalta Gyika Emil dr. kir. járásbíró. A tárgyalás eredménye az, hogy a bíróság Oláh János hegyőrt a Karla Bertalan által ellene rágalmazás vétsége miatt emelt vád- és következményeinek terhe alól felmentette azzal az indokolással, hogy a tényállás nem vitás, mert a hatóságilag felesküdt hegyőr előadása teljes bizonyítékot nyújt a vádbeli cselekmény ténykörményeire.

§ Egy világesaló bűnpöre. Fővárosi tudósítónk írja: Sterk Nándor mindenesetre világlátott férfiú, mert beutazta majd az egész világot. Járt Hongkongban, Penangban, Calcuttában, Konstantinápolyban, behajózta a Levantét, de mindenütt kellemetlen emlékeket hagyott vissza ez a magyar globe trotter. Ahol csak megfordult, mindenütt szélhámoskodott, de főképp az osztrák-magyar konzulatusokat csapta be, amit a külügyminisztériumhoz érkezett tömeges feljelentések is bizonyítanak. Hazatérte után a külügyminiszter feljelentése alapján Sterk Nándort, aki magát festőművészeknek vallja, a rendőrség letartóztatta s mártuzta ki a főtárgyalást ellene a budapesti büntető-törvényszék. A tárgyalást el kellett napolni, mert Sterk védője, Plesch Mátyás dr. azt indítványozta, hogy a bíróság szerezzé be az angol, francia és török büntetőtörvénykönyvet, mert ha ezek enyhébb büntetéssel sújtják a csalást mint a magyar törvénykönyv, akkor a vádlott büntetését a külföldi törvény alapján kell kiszabni.

Különös menyasszony.

Tragikomédia az aradi anyakönyvi hivatalban.

*
„Sokat nevettem életemben,
De ilyen jót még nem nevettem...”

Ennek a klasszikus poemának hangos recitálásával fogadta ma délután Szondy páter az anyakönyvi hivatal látogatóit.

Nagy sor, ha Szondy ur verset szaval. Valami nevezetes dolog történhetett ott, ahol különben ezt a stereotipikus választ szokták adni az érdeklődő újságíróknak:

— Mi lehet itt az újság, ahol születést, házasságot és halált szoktak bejelenteni! Ezek a dolgok csak nem érdekesek?

— Egy kissé hadd nevessek még — szolt ma a habotázó anyakönyvvezető — aztán majd elmondom, hogy mi esett meg ma ebben a szürke hivatalban.

Félóra elteltével végül így szolt Szondy ur:

— Uraim, egy vőlegény keresztetik, egy vőlegény veszett el. Boldog megtalálójá kellő jutalomban részesül. Közlebbi cím: Arad, Abbázia kávéház, vagy pedig tessék bevonulni az esketési terembe, ahol a boldogtalan elvesztő személyesen ad felvilágosítást.

A másik teremben pedig egy széken ülve, fejét bunak hajtva, diszes menyasszonyi ruhájában mély álomba merülve és hangosan horkolva volt található Kripecz Teréz kisasszony. Várta a vőlegényét, aki délután három órára ígerte a megjelenést, de még fél ötör sem mutatkozott, sőt miután hat órákor az esketési teremben a szolgálótta a gázt, kénytelen volt vőlegény nélkül és fájó szívvel egyedül távozni.

Hogy miképpen került ez a hölgy az anyakönyvi hivatalba, azt Szondy páter előadása után írjuk:

Kripecz Teréz pont három órákor szerényen kopogott, majd illedelmesen köszönve beállított Szondy páterhez.

— Itt a Jani? — kérdezte az írásába mélyedt polgári papot.

— Miféle Jani? Én nem ismerem semmiféle Janit. Talán eltévesztette az ajtót?

— Nem én! Ez a fiatalok hivatala — mondta pirulva és szemlesütve a nem ifjú Terézia.

Erre az új elnevezésre felütötte fejét Szondy. Meggondoltan hátrafordult, hogy a Janit kereső fiatalot megtekintse és egy pillantás után a házat felverő kacagás tört ki ajakán.

Kripecz Teréz állott előtte, diszes menyasszonyi ruhában, 50 évvel széles vállain.

— Ha a Jani is ilyen fiatal, mint maga, szoltott nem szokatlan őszinteséggel Szondy, — akkor menjen az ereklyemuzeumba.

Terézia ezt meg nem értve, újabb ostrom alá fogta a pátert:

— Nem volt itt a Jani?

— Ki az a Jani és mit akar én tőlem, — rivalt az aggszüzre Szondy, most már türelmét veszítve.

— A Jani? A Jani egy pincér és három órára iderendelt, mert akkor lesz az esküvőnk, — jelentette izgatottan Kripecz Terézia és keserves zokogás rázta meg természetes alkatát.

— Azt mondta, — folytatta könyhullatások között, — hogy már fél háromkor itt lesz. Tíz forintot kért tőlem oszorra az éjszaka, mikor feiront után az „Abbázia”-ból hazamentünk. Ma délután már be se mentem az üzletbe, ahol „tüzilány” vagyok. Megesalt az a betyár. És pedig most már másodszer teszi. Én eljöttem pont háromra. Tekintetes ur mondja meg, mit tegyek?

— Várjon a másik szobában, — szolt az anyakönyves és kinyitotta az ajtót a büszke menyasszony előtt, aki az éjjeli munka után nem tért

pihenni, hanem a délelőtti boldog izgalomban a házassági előkészületeknek áldozta fel. Negyed óra múlva elalult a széken és jó Szondy ur már a városház lépcsőjén harsogott, nagyokat kacagva Kripecz Terézia esetén, aki az esketési teremben boldog álmódzásban bizonyára az ő édes Janiját pirongatta, amiért nem jelent meg az esküvőjén.

Amikor fölébresztették s nem találta Janit, ezt mondta:

— Akkor megyek a rendőrséghez és feljelentem a nyomorultat.

Szolt és így cselekedett.

Veszélyes-e a léghajózás?

Aviatikusok nyilatkozatai.

*

A francia léghajósok hivatalos lapja, a „La vie au grand air” (*Élet a levegőben*) körkérdest intézett a legjelesebb aviatikusokhoz és kérte őket, hogy a következőkre feleljenek:

1. Veszélyes-e a felszállások.
 2. Melyek a leginkább fenyegető balesetek.
 3. Miképpen lehetne ezeknek elejét venni.
- A léghajósok következőképpen feleltek:

*

Santos Dumont. A repülőgéppel való felszállások nem veszélyesek, feltéve, hogy az aeroplan könnyű és nem üti agyon az aviatikust és hogy a szerkezet is könnyű. Az aviatikában nem szabad rossz munkát produkálni.

— A legnagyobb veszély akkor fenyeget, ha a kormány eltörik. Akkor a léghajós ugyanoly helyzetbe kerül, mint az automobilos, a kinek eltörik a kormányja. Ha a motor felmondja a szolgálatot, akkor kellemetlen a helyzet, különösen városok felett. A nyílt mezőn nem. Más törésnek a gépen tulajdonképpen nem is szabadna előfordulnia, mert az aeroplan a levegőben szinte mozdulatlan és semmiféle ütésnek, zuzódásnak nincs kitéve.

*

Dick Fahrman. Az aeroplan-felszállások oly helyeken, ahol bármikor le lehet szállani a gép veszélyeztetése nélkül, nem veszedelmesek. A talaj lehet homokos, vagy kemény, az nem számít, csak hepe-hupás, árkos bokros ne legyen, mert ezeket a kis akadályokat a magasságból nem lehet látni és így a leszállásnál a gépet tönkre tehetik. A legveszedelmesebb, ha szélben kell leszállani egyenetlen talajra, mert a gép eltörhet, vagy felfordulhat. A léghajózásnál minden attól függ: nem törik-e el valamelyik alkatrész, ami bizony a leggondosabban készített gépeknél is előfordulhat. Azért tanácsos, nem nagyon magasra repülni. A magassági versenyeknek kevés praktikus célja van. Elvégre, aki 40–50 méter magasságra fel tud emelkedni, az már 500 méterre is képes felrepülni.

*

Voisin Gábor. Veszélyes a léghajózás, ha például versenyek alkalmával a pilóta, csak-hogy a közönségnek kedvében járjon, alkalmatlan helyen, kedvezőtlen légáramlások, erős széljárásban is le- és felszáll. Nagyon veszélyes, ha a magasban eltörik a gép és így az aeroplan felbillen, lezuhan. Hogy lehet a baleseteket kikerülni? Nagyon egyszerűen. Az aviatikusok legyenek óvatosak, ne szálljanak fel, csak ha gyenge szél fúj, ha a hely kedvező, ha az időjárás megfelelő. Azt hiszem azok az aviatikusok, akiknek az a törekvésük, hogy minél magasabbra repüljenek, a biztos halálnak néznek elébe. Így Paulhan, Bleriot, Latham előbb-utóbb gyászos véget érnek, mert a gép — gép marad.

A balesetek megakadályozására még egy üdvös intézkedés volna: tiltsák el, vagy legalább korlátozzák a versenyeket épen úgy, mint az automobilversenyek ellen is sok jogosult felszólalás történt.

*

Delagrangé. A repülést még veszélyesnek tartom, mert a gépeinkben nem bizhatunk feltétlenül. Hiszen, ha az egyensúlyzó készülék elromlik, már kész a katasztrófa. A motor hibáit nem tartom oly jelentékenyeknek, ha a közelben nincsenek sziklák, fák, dombok. Kevesebb lesz a baleset, ha a gépeken a drótból készült részeket mellőzhetjük. Aztán a csavaroktól mindig félek, mert megtörtént velem, hogy egyik-másik csavar eltört, pedig a gépemmel még jóformán el sem indultam.

*

Bleriot. Az aeroplannal való felszállást egyáltalán nem tartom veszélyesnek. Hivatkozhatom számtalan röpülésemre. Azok a veszélyes esetek, mikor a gép előre billen, vagy mikor a pilóta mögött valamelyik csavar, motor eltörik. Az egysíku repülőgépeknél a pilóta helyzete biztosabb. Én magam már sokszor lezuhantam, de komolyabb bajom még soha sem történt.

*

Igy nyilatkoznak a jelesebb aviatikusok.

Egyik sem tartja a repülést könnyű mesterségnek, csak Bleriot beszél kissé elbizottan. Az igaz, hogy neki eddig bámulatos szerencséje volt.

A soványság divatja

*

Marcel Prévost a nőkről.

*

Marcel Prévost, a híres francia nőismerő érdekes cikket ír a *Figaro* legutóbbi számában. A párisiak kedvenc írója először is fölfedezi azt a nem egészen új tényt, hogy a nők között most újból divat lett a soványság. Ennél a felfedezésnél érdekesebbek azok, amiket Prévost a soványság kultuszáról ír.

— A nők — írja Prévost — az utóbbi évtizedekben mértékletesek lettek. Még csak nem is olyan régen nagyon kedvelték a motelt, sőt a „telt” nőket, akik az evésben és ivásban nem egyszer mérköztek a férfinemmel. A mértékletesség csak újabban lett erénye a nőknek, főképpen egészségi és hiúsági okokból. A modern orvosi tudomány meghódította a nőket a sportnak. Lovaglás, korcsolyázás, tenniszezés, uszás és a sport sok más faja nagyon régóta nem volt olyan közkedvelt a nők között, mint manapság. A sportolás magával hozta a nyulánk természet kultuszát és egyúttal a női divat változását is. Sajnos, nem tudta kiszorítani a fűző használatát. Igaza van Maréchal doktornak, aki olyan törvényt követel a francia parlamentiől, mely harminc éven alóli nőknek eltiltja a fűző viseletét.

— A soványság kultuszának legnagyobb hátránya azonban — mondja Prévost — az ételtől és italtól való olyan tartézkodás, ami már komoly veszedelem kezd lenni a francia nők között. Vannak nők, akik ugyyszólván semmit sem isznak és vannak akik alig esznek és alig isznak. Nincs szívszagatöbb látvány, mint egy modern „diner.” Az előkelő világok „diner”-in a nők poharai érintetlenül ragyognak az asztalon, a husételek szintén és legfeljebb egy kis főzelékbe és a gyümölcsbe kóstolnak bele a mai nők. Valósággal éheztenek magukat a mai asszonyok, csakhogy meg ne bizzanak.

A cikk végén Prévost inti a nőket, hogy ne a mesterséges éheztetés, hanem a mértékletes, de egészséges életmód és a sport által őrizték meg karcsu természetüket. A „fizikai aktivitást” ajánlja a nők figyelmébe, mint ami az egészség megővését és az erkölcsi egyensúlyt is biztosítja.

HIREK.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 18-án az időjárás: enyhe, sok helyütt csapadék.

— **A trónörökös pár hazaérkezése.** Bécsből táviratozzák: Ferenc Ferdinánd főherceg és Hohenberg Zsófia hercegnő ma reggel ideérkeztek.

— **A szász király Bécsben.** Bécsből jelentik: A szász király Tarvisba utazva, ma reggel 7 óra 34 perckor ideérkezett. A vonat több, mint egy órát késett, mert Bodenbachban elmulasztotta a csatlakozást. A király kíséretében vannak Zölle udvari orvos és Meister alvezet, szárnysegéd. A pályaudvaron megjelentek gróf Salm-Reiferscheidt, Mária Jozefa főhercegasszony főudvarmestere és Rex szász követ a követség személyzetével. A palotában a szász királyt Mária Jozefa főhercegnő és Miksa főherceg fogadta. Délben Mária Jozefa főhercegasszonynál diszebed volt. A délelőtti folyamán a király a Hofburgba kocsizott és őfelségénél látogatást tett.

— **A portugál király Angliában.** Windsorból jelenti egy távirat: A portugál király tiszteletére adott banketten Eduard király pohárköszöntőt mondott vendégeire. Mánuel király válaszában kijelentette, hogy mélyen meghatják a király szavai, amelyek újabb ünnepies megerősítési a Nagybritannia és Portugália közti szoros barátságnak. Ugyancsak mélyen meghatotta őt a fényes fogadtatás, amelyben Angliában részesült.

— **Szolgálati jubileum.** Holndonner Ottó kir. p. ü. számtanácsos ma töltötte be állami szolgálatba lépésének 35. évét. A jubilánst ez alkalomból a jelenleg Aradon időző és a számvetőség ügykezelését vizsgáló Mathes József pénzügyminiszteri főtanácsos, továbbá Róka József kir. tanácsos, pénzügyigazgató és Kecskés József pénzügyi számtanácsos a p. ü. számvetőség és a p. ü. igazgatóság teljes számban megjelent tisztikara nevében üdvözölték. A számvetőség tisztikara értékes emléktárggyal lepte meg az ünnepeltet.

— **Az amerikai bányakatasztrófa.** Csikágóból táviratozzák: A Prince Valley bányába bezárt bányászok hozzátartozóinak sürgető kéréseire a bánya igazgatója beleegyezett ugyanis abba, hogy a bányát még egyszer nyissák fel és tegyenek újabb kísérletet arra, hogy a bányába bezárt munkásokhoz jussanak. Néhány önkéntes mentő a legújabb füstvédő készülékekkel felszerelve, leereszkedett 340 méternyi mélységig a tárnába, abban a reményben, hogy ott még élő bányászokat fognak találni, de egyetlen embert sem találtak. A további mentési kísérletekről, melyek teljesen kilátástalanok volnának, lemondtak, mert kétségtelen, hogy a bányászok a tűz elől a bánya legtávolabb fekvő részeire menekültek, ahova egyelőre nem lehet eljutni. A bánya még mindig ég és a tűz csak a felhúzó közvetlen közelében szűnt meg. Attól tartanak, hogy a tűz a bánya legtávolabbi részeibe elhaladt és minden a bányában levő élőlényt elpusztított.

— **Steinheilmé viszontagságai.** Párisból jelentik: A párisi újságírók mindent elkövettek, hogy a felmentés után Steinheilmével beszélhessenek. Semmi sem vezetett sikerre. A mi a férfiaknak nem sikerült, azt megselekedte egy párisi újság női riportere. Steinheilmé tudnivalóan a Páris melletti Vezinet szanatórium-ban tartózkodott vasárnap. Ezt megtudta egy női reporter és elutazott az üdülőhelyre, ahol az orvosnak azt mondta, hogy ő Steinheilmé nővére. Gyanútlanul becsátották be a hírhedt asszonyhoz, aki azonban már a belépésnél leleplezte a zsurnalisztanót.

— **Nagysád, én őnt nem ismerem** — szólott Steinheilmé, a mire a tulbuzgó reporter fel-tűnés nélkül távozott.

Ez incidens következtében kiköltözött Steinheilmé a szanatóriumából és mostani tartózkodási helyét szigorúan titkolják. Anyai kiszivárgott, hogy Steinheilmé leánya találkozott édes anyjával. Szombat éjszaka már tudtára adták, hogy anyját felmentették; azonnal elhagyta a kolostort és anyjához sietett. Steinheilmé Párisba szándékozik rövid időn belül visszatérni és azután külföldre, valószínűleg Olaszországba utazik. — Mint ismeretes, Couillard — Steinheilmé inasa — kártérítési pert indít volt urnője ellen, mert a gyilkosság gyanújával illette őt. Most még egy póre keletkezett Steinheilmének. Egy angol újságíró, *Burlingham*, állítja a bíróság elé és 20 ezer frankot követel rajta, még pedig azért, mert a fő-tárgyaláson az asszony azt mondta, hogy az újságíró is ama kaftános alakok között volt, akik a gyilkosság éjszakáján a Steinheil kastélyban megfordultak. A bíróság bebizonyította, hogy ez nem igaz és a hírlapíró most azt mondja keresetében, hogy a gyanúsítás folytán őt érzékenyen károsította meg Steinheilmé.

— **Halálozás.** Súlyos gyász érte Bak Sándort, az aradi kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatóját: édesanyja, Bak Joakim nyugalmazott tanár neje tegnap Budapesten meghalt. — *Fischer* Antalné Apáti községben 60 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. A jótékonyágáról általánosan ismert urnőt 15-én temették el Csermőn nagy részvét mellett. Az elhunytat Lengyel Sándorné, egyetlen gyermeke és hozzátartozói gyászolják.

— **Templomfelszentelési ünnepély.** Sz p templomfelszentelési ünnepély volt a csanádme-gyei Kunágota községben, e hó 5-én. A régi rozoga róm. kat. templomot ez évben a hitközség a vallásügyi miniszterium hozzájárulá-sával teljesen újból építette. A csinos külsejű s most készült templomot Imre herceg napján szentelte fel újból Dörner József kerületi es-peres fényes segédlettel. Az ünnepi ebédén igen diszes társaság vett részt Gyenes Barnabás, kunágotai h. esperes vendégszerető házá-nál. Az építést Dávid J. István, gyulai kőműves-mester, építési vállalkozó végezte.

— **Az ujarad nagyikindai helyiérdekű vasut részvénytársaság** ma nyújtotta be az aradi királyi törvényszékhez a legutóbbi rendkívüli közgyűlésében elhatározott alapszabálmódosi-tásait és kérte annak tudomásul vételét. A törvényszék a kérelem felett a napokban fog dönteni.

— **Házasság.** Fényes esküvő volt tegnap délben a szegedi belvárosi Szent Demeter-tem-plomban, ahol *Milassin* Jenő dr. ügyvéd tar-tott egyházi kötést *Pászthy* Sacival, adai *Pászthy* Kálmán ezredesnek, a szegedi 3. honvéd-huszárezred parancsnokának leányával. A di-szes nászmenetben a pálcás-vőfélyi tisztet Sa-marjay huszárcapitány látta el.

— **Tüntető tisztikar.** Ittunk róla, hogy az ifjútörökök egy küldöttsége, mintegy 250 ember *Fiumében* is járt, hogy megnézzék Fiume ipari üzemeit. Tiszteletükre a fiumei kereskedők és iparosok is adtak a mult héten diszebedet, amelyre a törökökön kívül hivatalos volt a helyőrség tisztikara, a kormányzó és az egész kereskedő-világ, valamint a hivatalnoksereg. Az ebéd ja-vában folyt, amidőn a törökök egy csoportja a zsekkaral a *Marseillais*et huzatta; ezzel is do-kumentálni akarták ifjútörök voltukat, vissza-emlékeztetve a legutóbbi forradalmukra. Szabad-ságszeretetüket és nem szociálista mivoltukat akarták tehát mutatni. A *Marseillaise* akkord-jainak hallatára a *fiumei tisztek*, élükön *Drachsler* tábornokkal — a jelenlevők legna-gyobb ámulatára — *kivonultak*. A török tisztek sem maradtak tétlenül; a kivonuló tisztikar után mentek és magyarázatot kértek a helyiségből való távozás dolgában. *Drachsler* ezeket mondta:

— *Ahol a Marseillais*et játszik, ott a tisztikar nem lehet jelen.

A török tisztek e felvilágosítást tudtulad-ták a lakomázóknak, kik megbotrányozással vették tudomásul a fiumei tisztek eljárását. A jelenvolt fiumei kormányzó, *Nákó Sándor*, gróf pedig így aposztrófálta a tiszteket:

— *Ahol én jelen lehetek, ott a tisztikar is maradhat.*

— Az ügynek, mint *Fiuméből* jelentik, még folytatása lesz.

— **Havazás Berlinben.** Berlinből táviratoz-zák: Tegnap óta nagy havazások vannak Ber-linben. A Hofbahn földfeletti vonala egy he-lyen elakadt és hosszabb ideig nem tudott köz-lekedni.

— **Garázdálkodás egy leánynevelő in-tézetben.** Szalonikiből telegrafálják: Az itteni görög leányintézetben teg-nap véres jelenetek folytak le. Egy török tanfelügyelő *Wlachu* igazgató-kisasszonyra több lövést irányított, amiért a kisasszony valami szabálya-talanság miatt rendreutasította. A lö-vések egyike halálos volt. A gyilkos most már az igazgató helyetttest ke-reste föl, akivel szintén összetűzött. A növendékek nagyon megijedtek és bezárkóztak szobáikba. A dühös férfi erre a leányok szobaajtájába lőtt. A golyó átfuródott az ajtón és egy leányt megsebített. Azután folygyuj-totta az intézetet és elmenekült.

— **Bokréta-ünnepély.** Kedves ünnepély volt e hó 12-én délután az aradme-gyei Apáti köz-ségben. A most újból épülő gör. kat. román templom impozáns épületének munkálatait szept-ember hó 15-én kezdték meg és most már tető alá vették. A toronyfalra hatalmas zöld galyat tűztek, telerakva a szokásos kendőkkel. Az új impozáns templom építése a jövő év ta-vaszán nyer befejezést. A hitközség a munká-sok részére bokréta-ünnepélyt rendezett. Hor-váth Iván községi jegyző mondott lelkes fel-köszöntőt úgy az építési vállalkozóra, mint az összes munkásokra, kiknek szorgalma és be-csületes munkája lehetővé tette, hogy a hatalmas épület ily rövid idő alatt tető alá kerül. A hitközség ezután ajándékot osztott ki a mun-kások között és dusan megvendégelte őket.

— **Eltűnt.** *Szabóczky* Gusztáv nyugalma-zott törzsőrmester, akin az elmebetegség jelei mutatkoztak, *Kasza-utca* 7. szám alatti lakásá-ról nyomtalanul eltűnt. Akik hollétéről tudnak, sziveskedjenek aggódó nejét értesíteni. Sze-mélyleírás: Termete magas. Arca: sovány, barna bajuszu. Ruházata szürke, sport-capka a fején.

— Pályázat a felső-femető kapujára. A tanács, a multkori pályázat meddősége miatt, ma új pályázatot irt ki a felső temető diszkapujára. A pályázati feltételek, a zsüri kívánságára, eltértek az előbbi pályázat kívánalmaitól. A pályatervek január 15 ikének déli tizenkét órájáig adandók be a polgármesteri hivatalban. Az első díj 300, a második 200 korona. A pályázaton nem nyílt, csak jelzés levéllel lehet résztvenni. A tervek léptéke 1:50, perspektivikus tervek kizárásával. Az aradi építőművészeket levélben kéri fel a tanács részvételre.

— A kis szerezcsenfiu szenvedései. Budapestről írják: A nyáron sokat irtak a fővárosi lapok a kis Schmullers Adélről. Egy magyar asszony és egy szerezcsen férfi gyereke ő, akinek nem volt cipőre valója, pedig erre nagy szüksége volt, mert táncosnővé akarta kiképeztetni az anyja. Gyűjtöttek hát neki cipőre valót. A kis öccsét, Győzöt pedig az anyja, aki a legnagyobb nélkülözések között él, a budapesti Gyermekmenhelybe vitte. Itt alaposan megvizsgálták a fiucska, azután megcsodálták, azután kiadták egy parasztasszonynak, egy jászági faluba.

A faluban kezdetben bucsujárás volt a házhoz, ahol Schmullers Győző „élvezte” a gyermekvédelmet. Mindenki kíváncsi volt látni őt, megnézték az asszonyok, különösen azok, akiknek szintén volt menhelyi gyerekük. És otthon összehasonlítás tettek a maguk ápoltságai és a kis fekete között. Az összehasonlítás persze ennek a hátrányára és amannak az előnyére ütött ki. A magyar asszony, akinél talán a világon odaadóbb gyerekápoló nincs, röstellni kezdte, hogy néger gyereket kell nevelnie. Gunyolták is érte faluvégig, sőt átment a híre más helységekre is és egy időben a ház előtt padkán másról nem is beszéltek a falubeliek, mint a kis feketéről, aki még a cigánynál is cigányabb. Az asszony ezért soha nem vitte a levágóra az egészségtől duzzadó szerezcsenfiut. Ott hevert egy teknőben az ágya alatt és az állatnál is rosszabb bánásmódban részesült.

Schmullersné kíváncsi volt már a gyerekére, akinek hírét nem hallotta már a nyár óta. Most odautazott. A kis fiát fekélyekkel borítva és csontig leaszva találta egy piszkos teknőben a parasztasszony ágya alatt. Tejet kért a gyerek számára és vizet adtak neki. Az elkeseredett anya egy őrizetlen pillanatban visszavette a gyereket és menekült vele három falun át, míg vasútállomáshoz ért. A kis teremtség szégyene a gyermekvédelemnek. Valószínűleg ütésektől eredő sebekkel van tele; nehezen lélegzik és a halál torkából mentette meg a gyereket az édesanyja.

— Adomány. Özv. Boda Béláné 4 koronát adományozott Pádai Szent Antal nevében kenyérre Hack Józsefnének, a meggyilkolt fiu anyjának. A pénzt az „Aradi Közlöny” rendeltetési helyére juttatja.

— Elvesztett a hó 17-én délután 4—5 óra között a főtéri uton a Konzervatoriumtól a Szent László-utcaig egy „Hohmann”-féle hegedű-isko. Kértek a becsületes megtalálót, miután az neki értékkel nem bír, átadni a lap kiadóhivatalában, ahol jutalomban részesül.

— Puresi Náci Aradon. Puresi Náci, a híres orosházi cigányprimás, aki 1140 cigányprimás elől elvitte a dalverseny első díját és a száz-koronás zeneszerzői jutalmat is megkapta, ma Aradra érkezett soktagu bandájával és megkezdte a Vadászkiút éttermében hangversenyeit. Puresi Nácinak, aki most körutjában sorra látogatta a kontinens nagy városait, nemcsak nálunk, hanem külföldön is ósmert, jóhangzású neve van. Franciaországban a magyar dalnak sokkalta nagyobb hírt szerzett, mint akárhány külföldet járó zenekar. Puresi nyolc napon át lesz Aradon és minden este hangversenyez a Nagy Lajos-féle vendéglőben.

— Rablótámadás a vágóhidnál. Ma reggel tíz óra tájban Kepecán Demeter pécskai lakos, a Neuman Testvérek gáji szeszgyárának udvarából kihajtva, a vágóhid felé tartott, hogy a városban petroleumot rakjon fel a kocsijára. Utközben egy 19 év körüli, szőkehajú, iparosnak látszó fiatalember szólította meg és engedelmet kért arra, hogy a kocsi felkapaszkodhassék. Kepecán engedelmet adott s beszélgetésbe eredt a fiatalemberrel; elmondotta neki, hogy egy hordó szeszt vett a szeszgyárban, de előbb petroleummal rakodik meg s aztán tér vissza Gájba. A vágóhid és a Kossuth-utcai hid között egy váratlan pillanatban a kocsii hátulso részébe huzódott fiatalember megragadta Kepecán szürét, hátra rántotta és egy élesre fent késsel három hatalmas szurást ejtett rajta. Kettő a nyak baloldalán, egy a mellén érte a nagyerejű embert, aki egy rándítással a lovak közé hajította támadóját. A merényletnek egy inasgyerek volt a szemtanúja. Mikor a merénylő leesett a kocsiról, a fiu rendőrért kiáltott. Ezt a rablót meghallotta és futásnak eredt. A házáraktanya mögötti réten át Kekesnek tartott, ahol a cigányok látták a kalap nélkül menekülő alakot, de csakhamar szem elől veszítették. Mire a rendőr a kocsihoz megérkezett, a támadó már túl volt a láthatáron. A kocsin eszméletlenül fekvő emberrel behajtatott a kórházba, ahol Kepecánt ápolásba vették. Estig még nem volt kihallgatható. A detektívek üldözésére indultak a merénylőnek, de kézrekeríteni eddig nem tudták. A támadó Kepecán pénzét nem tudta megkeríteni, mert az, mikor a szeszgyárból eljött, már kifizette a hordó szesztért járó száz koronát, amit elhallgatott a fiatalember előtt s ez a rendőrség véleménye szerint a pénzéért akarta megölni Kepecánt, mert mint az eddigi nyomozás megállapította, az a feltevés, hogy boszu műve volt a merénylet, megdőlt a sérült feleségének azzal a kijelentésével, hogy férje baptista volt, buzgó apostol, aki mindenkivel békés egyetértésben él, ellenségei nincsenek és bűnnek tartotta volna, hogy ne mondja meg őszintén, mi szándékkal jött Aradra, ha ezt tőle valaki megkérdezi.

— Születések. Az aradi anyakönyvi hivatalban november 17-én a következő születéseket jelentették be: Ruzs Miklós magántisztviselőnek Margit nevű leánya, Wanschura Rudolf cs. és kir. századosnak Melánia nevű leánya, Weisz Antal bérkocsi tulajdonosnak Katalin nevű leánya.

— Kossak csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 2811

— Perzsa szőnyegraktáramat a Neuman-palotában Széchényi-utcai oldalon megnyitottam. Szíves pártfogást kérek. Tisztelettel Schwarcz Zsigmond. 3811

— Színházi látcsövek, szemüvegek, cvikkek, szoba- és fürdő hőmérők, bor és szesz fokozók, legszebb női bőrtáskák, pénztárcák, cigaretták és szivar tárcák, utazó bőröndök és berendezett utazó készletek, cocus lábtörölők, cocus sz. nyeg és fürdő gyékények legnagyobb választékban és legolcsóbb árban kaphatók Hegedűs Gyula üzletében, Aradon, Andrásy-ter 15. sz. 377

— Szabó féle pármái ibolya szappan a szappanok ideálja. Rendkívül kellemes illata s bőrpuhító ültető hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem vers-nyezhet vele. Ha igazán finom szappannal akar mosdani, felesleges, hogy drága külföldi szappant vegyen. Egy darab 70 fill., 3 drb. 2 kor. Készíti Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. Kapható Aradon Vojtek és Weisz, Hánzu Nesztor és Hegedűs Gyula cégeknél. 3943

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 17

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

Vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegség-
nél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatása.
Természetes vasmentes savanyúvíz. 1942
Kapható Ásványvízkereskedésben vagy a Színye-Lipóczy
Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfsplatz 8.

TARKASÁGOK.

★

(Megbánás nélkül.) Suciu János dr. ügyvéd, orsz. képviselő beszélte el ezt a kis tárgyalási elszólást:

— A napokban a nagyváradi törvényszéknél mint védő jelentem meg. A védecemet, egy román újságíró, izgatással vádolt az ügyészség. A vádbeszéd elhangzása után én tartottam meg védőbeszédemet, amelyben a vád tarthatatlanságát és azt igyekeztem bebizonyítani, hogy védecem izgatást nem követett el. Természetesen felmentését kértem. Felállott erre Baróthy Pál királyi ügyész és a következő rövid replikát tartotta:

— Én pedig újból kérem a vádlott szigorú megbüntetését, mert a tárgyalás alatt sem a vádlott, sem a védője a legesekélyebb megbánás jeleit sem mutatták.

★

(Wekerle — a költő.) Leleplezték tehát a komoly, higgadt Wekerle Sándort is, a számok nagymesterét. Ő is elkövetett diákkorában néhány költeményt és — mintha csak tudta volna, hogy valamikor a szeszadónak legfőbb mestere lesz — a bort dicsőítette, a borivásra csábította az emberiséget. A költemény így hangzik:

Ha bort iszom...

Ha bort iszom, szívem, lelkem
Ugy fellángol, majd elégek,
Felhevülve a muzáknak
Dicsdalokat énekelek.

Ha bort iszom, mint a szellő,
Tovaszáll terhes bánatom,
Minden gondom, keservemet,
Mély sirba temetve látom.

Ha bort iszom, Bachusz a bu
Láncait mind feloldozza,
Újra virit, illatozik
Ifjukorom szép tavasza.

Ha bort iszom, mámoros fóm
Haván illatos babérok
Szép koszoruba fűződnek
S vidám életről dalolok.

Ha bort iszom, istenekkel
Fényes égben mulatozom,
Testem, lelkem földi részét
Eláztatja a billikom.

S ha még ezután is iszom,
Egyre nő a boldogságom,
Elalaszom s hogy így haljak,
Minden felett ezt kívánom!

Hát a vers bizonyára gyengébb, mint amilyen pénzügyminiszter Wekerle Sándor. De azért jellemző Wekerlére, hogy már diákkorában készült a pénzügyminiszterségre.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal éshirdetési osztály — 151

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Amatőröknek. Felkérjük mindazon amatőr fényképeszeket, akiknek valamely aktuális eseményről sikerült felvételeik vannak, sziveskedjenek azokat kiadóhivatalunkba beküldeni, az Aradi Közlöny képes nagy naptárában való reprodukálás céljából.

Összes vidéki levelezőinknek. Sziveskedjenek községükben található mindennemű állami hivatalok hivatalnokainak névsorát lehetőleg rögtönösen közölni kiadóhivatalunkkal. Sziveskedjenek ezenkívül a községi előjáróság névsorát, az ottani pénzügyi tisztikarát, egyesületek, kaszinók, ösvetkezetek tisztikarát velünk közölni. A tanítók és lelkészek nevét, a postakezelő nevét, az iparvállalatok és tulajdonosaik felsorolását szintén sürgősen kérjük.

Madam Hiacilete. A naptárba soroztuk.

A meghülés

az az ajtó, amely a komoly betegségeket be-bocsajtja, de a SCOTT-féle csukamájolaj EMULSIÓ becsukja az ajtót, még mielőtt a betegség oda beférközhetne.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

5741⁹ tisztaságával, emészthetőségével és gyógyító erejével nagy hírnévre tett szert.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt — kérjük figyelmeztetni.

Orvosok, szülész-nők, szülők és betegek ajánlják mindennemű torok- és mellbajoknál mint az egészség megbízható támaszát.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 60 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktörzs.

Távíratí tudósítás.

Budapest, november 17.

Amerika ¼ el olcsóbb. Kínálát mérsékelt, malmok tartozkodók üzlettel, gyenge

As árak 50 kilonként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1910. májusra 6.71—6.72	6.70—6.71	
Buza 1910. áprillisa 14.05—14.07	14.00—14.01	
Zab 1910. áprillisa 7.53—7.54	7.51—7.52	
Rozs 1910. áprillisa 10.17—10.18	10.13—10.14	
Buza 1910. októberre 11.75—11.76	11.70—11.71	

Zárul 5 órakor.

Oestrák hitelrészvény	663.25
Magyar hitelrészvény	776.50
Közuti vasút részvény	603.—

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távíratí tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1909. november 17.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos uj	13.45—13.55
76	13.55—13.65
77	13.65—13.75
78	13.75—14.85

Buza (Temesvári keresk. ár):

75 kilogrammos uj	13.40—13.45
Rozs uj	9.10—9.20
Árpa uj	6.40—6.50
Zab uj	6.80—6.85
Tengeri régi	5.40—5.50

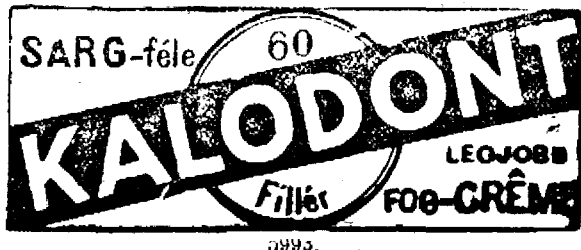
Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— November 17. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felel sulyban — fillér: közép páronként 400—401 kilogramm — fillér: fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felel sulyban — fillér: fiatal közép páronként 251—320 kilogramm — fillér: fiatal könnyű páronként 146—148 fillér; fiatal könnyű páronként 240 kilogramm — fillér: fiatal könnyű páronként 146—150 fillér.

Sertéselész: november hó 13. napján volt készlet 23150 darab, november 14. napján felhajtott 400 darab, nov. 14. napján elszállított 93 darab, november 15. napjára maradt készletben: 23357 darab.

A hízott sertés fizetési irányzata változatlan.

IDEGENEK ARADON.

— November 17. —

Fehér Kereszt szálloda. Winter Gyula utazó Budapest. — Roth László utazó Bécs. — Oszvald Károly utazó Lemberg. — Pollák Mór gyáros Budapest. — Srompf Rezső utazó Budapest. — Weigl Henrik utazó Budapest. — Stern Bertalan utazó Prossnitz. — Schlesinger Ferenc utazó Budapest. — Szabó Lajos építész Sarkad. — Vasvári Lajos utazó Budapest. — Szabó Imre utazó Budapest. — Pudler Rezső utazó Bécs. — Haudel Izsó utazó Bécs. — Mittler Bernát utazó Budapest. — Woch Róbert utazó Bécs. — Glück Lajos utazó Bécs. — Vámos Zoltán utazó Budapest. — Beruh Zoltán birtokos Zsombolya. — Neuher József utazó Bécs.

Központi szálloda. Schmit Zoltán utazó Budapest. — Mayer Vilmos utazó Fiume. — Katona Dezső utazó Budapest. — Verner Gusztáv utazó Budapest. — Lóbl Sándor utazó Budapest. — Halász Ferenc utazó Budapest. — Klein József utazó Budapest. — Hertz Izidor utazó Budapest. — Pauker Gusztáv utazó Budapest. — Pizsk Aladár utazó Budapest. — Fellner Gyula utazó Budapest. — Roth Jenő utazó Budapest. — Teltsch Adolf utazó Makó. — Dózsa János utazó Budapest. — Ascher Arthur utazó Budapest. — Fáy Ignác dr. ügyvéd Temesvár. — Spitz Dezső fakereskedő Budapest. — Braun Dávid utazó Datta. — Krauska Károly bankigazgató Temesvár. — Garai Imre utazó Budapest. — Kukler Andor fűrészgáros Szeged. — Müller Nándor utazó Budapest. — Brunth Márk Kolozsvár. — Kovács Béla birtokos Körösbánya. — Stern Ignác utazó Budapest. — Bérczy Frigyes utazó Budapest. — Reiter József m. kir. dohánybevéltő tisztv. Jászkisér. — Keller Ottó igazgató Budapest. — Keszenbaum Sándor igazgató Budapest.

Pannonia szálloda. Posta Kálmán uri szabó Temesvár. — Mezei Izsó kereskedő Szőlős. — Kendy Győző segédjegyző Banasd. — Gál Bertalan utazó Bécs. — Csengeri Márkus utazó Nagyváradi. — Megző Adolf uradalmi jószágigazgató Polgárdi. — Weisz József kereskedő Pankota. — Bosnyák Lajos birtokos Szemlak. — Kalócz Dezső borszállító Szeged. — Török János lelkész Világos.

Vass szálloda. Crok Ignác utazó Budapest. — Csillag Szerén színész Budapest. — Radványi Sándor utazó Budapest. — Dávidovics Jenő utazó Budapest. — Stéh Jenő utazó Budapest. — Kranzthor Lajos kereskedő Bécs. — Will Győző utazó Hódcság. — Raun Győző utazó Budapest.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1909. évi november hó 18-án:

B. bérlet.

B) bérlet.

Hajduk hadnagya.

Daljáték 3 felvonásban. Irta: Rajna F. Zenéjét szerző: Czobor K.

SZEMÉLYEK:

Blanchefort	Boda Ferenc	Barbarina	Sz. Rontay B.
Balajthy	Deli Lajos	Gaston	Dióssy Nusi
Vivenot	Beregi S.	Scherfenberg	Wlassák V.
Kressenbronn	Ditrői Mór.	Szép Izid	Leövey Leó.
Boronai Imre	B. Szabó J.	Diego	Várnay Jenő.
Hájas Andras	Polgár S.	Egy apáca	Benkóné.

Kezdete este 7 óa fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Bécs Simonfi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. november 18-án, csütörtök:

1. Jóhuzatu kályha. Mulatságos. — 2. Savoyai lovasság. Látványos. — 3. Detektiv király. Humoros. — 4. Szerlem józa. Drama. 5. Csoda-yöngy. Fantasztikus. — 6. Zeppelin III. érkezése Berlinbe. Látványos. — 7. Vadász a tekegolyó után. Kacagtató. — 8. Haverda Mariska. Szenzáció.

Előadások délután 5 órától kezdve.

Helyárak: I-ső hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

MOLLY!

3 NAP ALATT!

báronyphu és habfehér kezei lesznek, ha a „MOLLY” kézfinomítót használja. ::

Előkelő vegyészek és kozmetikusok igazolják, MOLLY kézfinomító a jelen hogy a kor legtekélyesebb kézapoló szere. Egy üveg ára 1 korona.

Főraktár és szétküldés:
HÁNZU NESTOR

Vöröskereszt Drogeria

ARAD, Weitzer János-utca 2. sz.

Húzás már ma.
Sorsjegyek a húzás tartama alatt is kaphatók.
Magy. kir. szab. osztalysorsjáték.

Az 1909. november 18. és 20-án kezdődő
XXV. I. osztályának
sorsjáték

huzására szóló sorsjegyek nálam már kaphatók.

Az eredeti árak a következők:

$\frac{1}{1}$ sorsjegy 12.— korona || $\frac{1}{4}$ sorsjegy 3.— korona
 $\frac{1}{2}$ " 6.— " || $\frac{1}{8}$ " 1.50 "

Sorsjegyek dus számválasztékban kaphatók, többek közt a következő számok:

99351	99358	99364	99375	11956	11975	36051
$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$
36060	36051	55801	55810	55824		
$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$		

Az 1903. július 15-én eszközölt húzás alkalmával az általam eladott

36051. szám tizenötezer

koronát, az 1905. évi április hó 15-én eszközölt húzás alkalmával az általam eladott

36053. szám ötezer koronát és az 1906. évi február hó 14-én eszközölt húzás alkalmával az általam eladott **99354 szám tízezer** koronát nyert. Ezekén kívül számos 200, 1000 és 500 kor. nyereményeket fizettem ki.

WALLFISCH ÁRMIN

bank- és váltóüzlete Aradon. 4021

Alapított 1875. évben. Helybeli és megyei telefonszám 129.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöztetnek.

Húzás már ma.

Feltűnő olcsóságok!

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

3103

Dacára a folytonos árak emelkedéseinek, alkalmat nyújtok a t. nagyérdemű közönségnek az alant elősorolt árukat **feltűnő, mesés olcsó árakban** nyújtani:

Angol Zefírek,
Kanavász,
Vásznak,
Chiffonok,
Asztalneműek,
Törülközők,

Legujabb Atlasz barchettok,
Ágygarnitúrák,
Zsebkendők,
Férfi és női szövetek,
Zsinór és Piquet-barchetok,
Valódi Rumburgi vásznak,

stb., stb. szakmába vágó cikkek, míg ezen készlet tart.

MAUTNER R.

„OLCSÓ ÁRUHÁZA“ Hunyadi-utca.

Üzleti órák: reggel 7-től 12-ig és délután 2-től 7-ig.

Telefon szám 151.

Nagy
könyvkötészet.

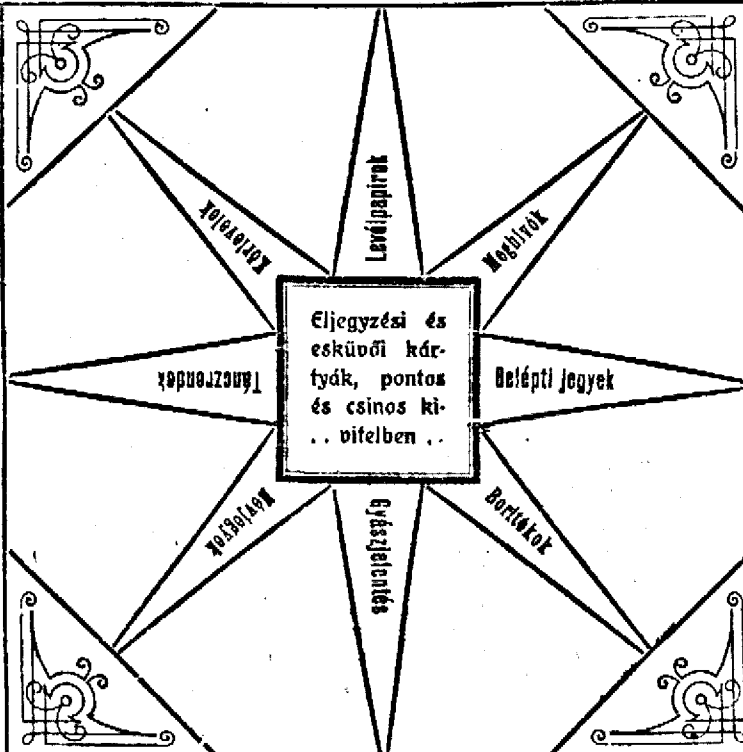
ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
KÖNYVNYOMDÁJA
ARADON, JÓZSEF FŐHERCZEG-UT 22. SZ.

Befü-
tőmőntőde.

Ajánlja
kifőndő berendezett és
a mai kor igényeinek
teljesen megfelelően fel-
szerelt

NYOMDÁJÁT,

hol mindennemű nyom-
tatási munkák gyorsan,
pontosan és a legmo-
dernebb kivitelben ju-
tányos árban készített-
nek el.

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legter-
jedtebb vidéki politikai
napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben:

1 évre . . . 24 korona.
1 hónap . . . 2 korona.

Vidéken:

1 évre . . . 28 korona.
1 hónap . . . 2 kor. 40 f.

Szerkesztőségi telefon 367.

Kiadóhivatali " 161.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zálogházból

gyémánt és briliáns fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstnemeleket ki-váltak és veszek. Farkas Streicher Arad, Tököly-tér 1. 1771

Szöke asszony!

Angyal vagy! Vissza zsong lelkemben szép szavad zenéje. Adj alkalmat újra hozzá. Ird levélben azonnal. Címül a foglalkozás és lakhely elég. Kérve-kérem! Nagyon kérek! 4253

Özvegy

vagy elvált független hölgy discret ismeretséget keresem, 22-30 év körül szórakozás céljából. Választ postrestante kérek és e lapban jelezni „Közkatoná 24” jeligére. Névtelenre nem válaszolok. 4255

Kiadó

Lovarda-utca 1. szám alatt egy raktárhelyiségnek vagy műhelynek alkalmas helyiség. Tudakozódhatni Krissán Sándor Tornyai. 4249

Értelemes fiatalember

ki a gépirást is érti, állást keres azonnali belépésre. 4233

Ügyes kisasszony

irodai munkákra szerény fizetéssel ajánlkozik. Gépirásban teljesen jártas. 4233

Egy butorolt szoba

külön bejáratú azonnal kiadó. Orczi-u. 25. 4250

Német kisasszony

1-2 nagyobb gyermek mellé kitűnő bizonyítványokkal azonnali állást keres. Ajánlatokat „Német kisasszony” jellegével a kiadóhivatal továbbít. 4254

Jó keresetre

tehet szert egy ügyes ember, aki vasuti lap-clárusítással foglalkozni akar. A fix fizetéssel és jutalékkal együtt felmegy 80-90 koronára havonként. Nyugdíjazott, de még mozgékony vasutasnak, vagy más írni és olvasni tudó embernek állandó foglalkozás. Jelentkezhetni lehet a kiadóhivatalban.

Jolnai „Világújság”

számonként 24 fillér vagy bérletben összes kedvezményekkel, eredeti árban házhoz szállítom. — 100.000 kötetes kölcsönkönyvtáram minden jelentékeny új művel bővítvé. Krausz Paulin, Színházépület. 3241

Ócska billiárd-asztalokat

és ócska csontgolyókat bármely állapotban veszek. Ajánlatok post-restante Arad „Billiárd” küldendő. 4203

Egy elegánsan butorított

utcai külön bejáratú szoba, katonatiszteknek igen alkalmas a vár közelében azonnal kiadó. Cím a kiadóba. 4201

Ponny.

2 szép ponny lovat szerszámmal esetleg kocsi-val veszek. Popp Vilmos. Muszka-Magyarad. 4220

Radnai-ut 10. szám alatt

levő új emeletes bérház eladó. 4191

Almanach

1910. évre. Mikszáth Kálmán előszavával. Ara 2 kor., vidékre 2 kor 30 fill. beküldése ellenében bérmentve küldi Ingusz I. és Fia könyvkereskedése Arad, Andrásy-tér 16. és Weitzer János-u. 173

Kerestetik

expediciókba egy jó írással bíró leány.

Kovaszinon eladó

egy 8. kat. hold teljesen beültetett szőlő. Bővebbet Arad, Révai-utca 2. szám alatt, a tulajdonosnál. 2982

Veszek tudományos könyveket,

szépirodalmi műveket és egész könyvtárakat, szintugy hangjegyeket is a legmagasabb áron. Az összes zsebalakú albumok, melyek 25-30 korona értékű legkiválóbb hangjegyeket tartalmaznak, 2 koronájával kaphatók Kerpel Izsó könyvkereskedésében, Arad. 3911

Telefon szám 242.

Elektromos erőátviteli motorokat

kikölesönöz, elad és felszerel 3191

Kalmár József

villanyvilágítás, telefon és villamos csengő berendezési vállalata

Arad, Salacz-u. 2.

20077-1909. kh.

Hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy Aradon, 1909. évi október hó 29. napján felfogott egy darab 2 éves bika mint gazdátlan jószág folyó évi november hó 19-én d. e. 8 órakor az óvártéri vásártéren tartandó nyilvános árverésen a legőbbet ígérőnek készpénzért eladatni fog. Arad, 1909. évi november hó 11. napján.

Rendőrkapitányság.

Magyar-utca 10. sz. ház

a volt Horváth-féle

korcsma-helyiséggel

sürgősen

kiadó.

Bővebbet Farkas Samu fűszerkereskedőnél, Gáj. 4209

377-1909. vhtó. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti I-III. ker. kir. járásbíróságnak 1909. évi Sp. III. 826/3. számú végzése következtében Dr. Kruk Elemér budapesti ügyvéd által képviselt Szabó János javára 180 kor. s jár. erejéig 1909. évi szeptember hó 9-én fogantatosított kielégítési végrehajtás útján le és felülfoglalt és 650 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, tehén, kocsi, széna nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a nagybuttyinai kir. járásbíróság 1909. évi V. 287/2. számú végzése folytán 180 korona tökéketétel, ennek 1909. évi május hó 25. napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 60 korona 43 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Berza községben, adós lakásán leendő megtartására 1909. november hó 19. napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzetik s ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legőbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagybuttyin, 1909. évi november hó 4. napján.

Waldor Izsó, kir. bír. végrehajtó.

4248

Diamant Jeno

épület- és díszmű-bádogos.

Műhelye és

kész áru raktára: Kazinczy-utca 1. (Polgári fuhszkolával szemben.)

692-1909 vhtó szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszéknek 1909. évi 17644. számú végzése következtében Dr. Vajda Iván ügyvéd által képviselt Mos Stefan javára 30 kor. s járulékal erejéig 1909. évi október hó 28-án fogantatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 730 koronára becsült következő ingóságok, u. m. tengeri sorvetőgép, egy üsző, mely ingóságok 470 kor. tőke s jár. erejéig Arden József javára is nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbíróság 1909. évi V. 420 sz. végzése folytán 30 korona tökéketétel, ennek 1909. évi október hó 2. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 33 kor. 40 fill.-ben bíróság már megállapított költségek erejéig, Ottlakán leendő megtartására az 1909. évi november hó 25-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénz fizetés mellett a legőbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kisjenőn, 1909. évi november hó 10-ik napján.

Balassa, kir. jbir. végreh.

4251

Üzlet áthelyezés!!

Van szerencsénk tisztelettel értesíteni úgy a helybelli, mint a vidéki közönséget, hogy 4136

fűszer és csemege üzletünket

a Rákóczy- és Hunyady-utca sarkán lévő „Fekete Kutya”-hoz címzett helyiségbe, melyet Karácsonyi Antaltól átvettünk

helyeztük át.

A m. t. közönség további becses pártfogását kérve, kiváló tisztelettel

Färber Lajos és Testvére.